

Budapest Főváros XIII. Kerületi Önkormányzat Egyesített Óvoda / Angyalkert Tagóvoda

1134 Budapest, Angyalföldi út 1-3.

Tagóvoda – vezető: Balogné Terkovics Ildikó

E-mail: angyalkert@ovoda.bp13.hu

Tel. / fax: +361 / 320 80 69

OM – azonosító: 200911

MÓDSZERTANI ÚTMUTATÓ

Készítette: Az Angyalkert Tagóvoda Nevelőtestülete

Érvényes: 2015. szeptember 1-jétől

Tartalomjegyzék

BUDAPEST FŐVÁROS XIII. KERÜLETI ÖNKORMÁNYZAT EGYESÍTETT ÓVODA / ANGYALKERT TAGÓVODA..... 1

1. HELYZETKÉP	4
1.1 AZ INTÉZMÉNY ADATAI	4
2. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP	6
2.1 NEVELÉSFILOZÓFIÁNK	6
2.2 GYERMEKKÉPÜNK	6
2.3 ÓVODAKÉPÜNK	7
2.4 PEDAGÓGIAI ELVEINK	7
2.5 NEVELÉSI CÉLUNK	8
3. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI.....	8
TAGÓVODÁNK SAJÁTOS CÉLJAIBÓL KÖVETKEZŐ NEVELÉSI FELADATAI:	9
3.1 AZ EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD ALAKÍTÁSA	9
3.2 AZ ÉRZELMI NEVELÉS ÉS A SZOCIALIZÁCIÓ BIZTOSÍTÁSA	11
3.3 AZ ANYANYELVI, AZ ÉRTELMI FEJLESZTÉS ÉS NEVELÉS MEGVALÓSÍTÁSA.....	14
3.3.1 AZ ANYANYELVI KOMMUNIKÁCIÓS NEVELÉS	14
3.3.2 ÉRTELMI FEJLESZTÉS ÉS NEVELÉS	18
4. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI	20
4.1 SZEMÉLYI FELTÉTELEK.....	20
4.2 TÁRGYI FELTÉTELEK. A PROGRAM VÉGREHAJTÁSÁHOZ SZÜKSÉGES, A NEVELŐMUNKÁT SEGÍTŐ ESZKÖZÖK, FELSZERELÉSEK	20
4.3.1 HETIREND	22
4.3.2 NAPIREND	22
4.4. AZ ÓVODA KAPCSOLATRENDSZERE	27
4.4.1 AZ ÓVODA ÉS A CSALÁD KAPCSOLATA.....	27
4.4.2 KAPCSOLAT A TÁRSINTÉZMÉNYEKSEL	30
4.4.2.1 Kapcsolat a bölcsődéssel	30
4.4.2.3. Kapcsolat az iskolával	31
4.4.2.3 Kapcsolat a közművelődési intézményekkel.....	31
4.4.2.4 Kapcsolat az egészségügyi intézményekkel, a XIII. ker. Önkormányzat Köznevelési és Szociális Osztályával.....	32
4.4.2.5 Kapcsolat a közoktatás-irányítással és a szakmai szolgáltató szervezetekkel.....	33
5. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI.....	33
5.1 A JÁTÉK	33
5.2 MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEK	36
5.3 A TEVÉKENYSÉGEKBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS	38
5.3.1 MŰVÉSZETI NEVELÉS.....	41
5.3.1.1 Vers, mese	41
5.3.1.2 Ének, zene, énekes játék.....	44
5.3.1.3 Rajzolás, mintázás, kézi munka.....	46
5.3.2 MOZGÁS, EDZÉS, SZERVEZETT MOZGÁS	47

5.3.3 A KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSÉRE NEVELÉS	50
5.3.3.1 A környezet megismerésére nevelés	51
5.3.3.2 A matematikai nevelés	52
6. INTEGRÁCIÓ.....	53
6.1 RÉSZKÉPESSÉG-ZAVAROK.....	53
6.2 SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEK.....	55
6.2.1 SÉRÜLÉSSPECIFIKUS FELADATOK SZAKFEJLESZTÉSSEL	56
6.2.1.1 Magatartászavaros gyermek	56
6.2.1.2 Mozgásban akadályozott gyermek	57
6.2.1.3 Látássérült gyermek	57
6.2.1.4 Hallássérült gyermek	57
6.2.1.5 Enyhe értelmi fogyatékos gyermek	58
6.2.1.6 Akadályozott beszédfejlődésű gyermek	58
6.2.1.7 Autista gyermek	58
6.2.2 AZ INTEGRÁLT ÓVODAI NEVELÉS ELŐNYEI	58
6.3 NEMZETI, ETNIKAI KISEBBSÉGI FELADATOK	59
6.4 MULTIKULTURÁLIS (INTERKULTURÁLIS) NEVELÉS	60
6.5 TEHETSÉGGONDOZÁS	62
7. GYERMEKVÉDELEMI FELADATOK.....	63
8. AZ ÓVODÁBA LÉPÉS, ISKOLÁBA LÉPÉS FELTÉTELEI.....	67
9. PEDAGÓGIAI DOKUMENTÁCIÓ	68
MELLÉKLET	70

„Az a mód, ahogyan egy társadalom a gyerekeket kezeli, nemcsak törődésének és együttműködésének fokát jelzi, hanem jól tükrözi az adott társadalom igazságérzetét, jövő iránti elkötelezettségét, valamint azt is, mennyire fontos számára az eljövendő generációk emberi feltételeinek javítása.”

(Javier Peres de Cuellar ENSZ főtitkár)

1. Helyzetkép

A tagóvoda rövid bemutatása

1.1 Az intézmény adatai

Az intézmény neve: Budapest Főváros XIII. kerületi Önkormányzat Egyesített Óvoda

Címe: 1134 Budapest, Angyalföldi út 1-3.

Telefon/fax : 36 (1) 340-29-88

E-mail: egyesitettovoda@bp13.hu

Az intézmény fenntartója: Budapest Főváros XIII. kerületi Önkormányzat

Címe: 1139 Budapest, Béke tér 1.

A tagóvoda neve: Angyalkert Tagóvoda

Címe: 1134 Budapest, Angyalföldi út 1-3

Telefon/fax: +361 / 320 80 69

E-mail: angyalkert@ovoda.bp13.hu

Az Egyesített Óvoda világnézeti nevelés tekintetében semleges, egyetlen vallás vagy világnézet mellett sem elkötelezett.

Tiszteletben tartja a szülőknek azt a jogát, hogy gyermekük vallási és világnézeti meggyőződésüknek megfelelő nevelésben részesülhessenek. Egyházi jogi személy a hit- és vallásoktatást az óvodában a szülők igénye alapján szervezheti, elkülönülve az óvodai foglalkozásoktól, az óvodai életrendet figyelembe véve.

Ingyenesen igénybe vehető szolgáltatások

- a gyerekek óvodai nevelése, a gyerekek napközbeni ellátása*
- óvodai foglalkozások*

- logopédiai, dyslexia - megelőző foglalkozások
- a sajátos nevelési igényű gyerekek felzárkóztató foglalkozásai
- a gyerekek rendszeres egészségügyi felügyelete
- az óvoda létesítményeinek és eszközeinek használata a fenti szolgáltatások igénybevételéhez.

Egyéb szolgáltatások:

Az óvodát fenntartó önkormányzat – évenként döntést hozva, meghatározott módon – többféle, a XIII. kerületi Önkormányzat által finanszírozott, a felhasználók számára térítésmentes lehetőséget biztosít a gyermekek fejlődésének további elősegítése érdekében:

- *normál IQ-övezetbe tartozó, korrekciós beavatkozást igénylő (részképesség- gyengeségekkel küzdő) gyermekek fejlesztő támogatása*
- *az egészséges életmód, az edzettség elősegítése érdekében biztosított sporttevékenységek felkínálása a kerületünkben működő sportlétesítményekben.*

Nevelési évenként - mérlegelve a szülői igényeket - önköltséges szolgáltatásokkal lehetőség nyílik olyan egyéb tanfolyamok szervezésére is, amelyek beilleszthetők az óvoda pedagógiai célkitűzéseibe. Ezeket az óvoda nevelési idején túl, a délutáni órákban térítés ellenében tesszük lehetővé.

Az Angyalkert Tagóvoda önköltséges szolgáltatásai a mindenkori tagóvodai munkatervben kerülnek felsorolásra.

A szolgáltatás kiválasztásának szempontjai:

- *a gyermekek mindenek felett álló érdekének figyelembevételével (szabad játék megfelelő időtartama biztosítva legyen; egy gyermek legfeljebb heti egy fizetős szolgáltatást vegyen igénybe).*
- *javasolt területek: az egészséges személyiségfejlődést szolgáló tevékenységek (sport- , zenei foglalkozások, stb...)*
- *csak jól képzett, felkészült nevelő vezetheti a foglalkozást.*

2. Gyermekkép, óvodakép

2.1 Nevelésfilozófiánk

Nevelésfilozófiánkat meghatározza az a szemlélet, hogy a gyermek nevelése a család joga és kötelessége, melyben az óvoda sajátos eszközeivel kiegészítő szerepet tölt be. Óvodai nevelésünk a hazai óvodai neveléstörténet hagyományaira támaszkodik.

Tiszteletben tartjuk a gyermekeket megillető jogokat. A gyermeki személyiség kibontakoztatására, a testi, lelki, szociális szükségletek kielégítésére törekszünk, biztosítva minden gyermek számára az egyenlő hozzáférést az óvodai neveléshez.

Pedagógiai hitvallásunkban a fejlődés alapja a féltő, óvó, gondoskodó szeretet, stabil biztonság, differenciált, személyre szóló bánásmód. Az óvodás gyermek alapvető tevékenysége a játék, élményeit, tapasztalatait ezen keresztül éli meg, általa fejlődnek képességei, bővülnek ismeretei. Az óvodában komplex nevelés folyik, építünk a gyermeki aktivitásra, kíváncsiságra, kreativitásra. A társadalmi együttélés normáinak alapjait rakjuk le sokszínű együttes tevékenységekkel és követhető viselkedésmintákkal.

Szeretetteljes, biztonságérzetet adó, érzelmekben gazdag környezetben az egyéni érdeklődésre alapozva támogatjuk a gyermekek fejlődését. Arra törekszünk, hogy a gyermekek egyéni készségei, képességei kibontakozhassanak, érzelmileg, erkölcsileg és értelmileg gazdagodjanak. A sokféleség gazdagítja a közösséget, az inkluzív-, az integrált-, a multikulturális nevelést támogató szemléletet képviseljük.

2.2 Gyermekképünk

A kisgyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg. E tényezők együttes hatásának következtében a kisgyermekeknek sajátos, életkoronként és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak.

Az óvodáskorú gyermek aktív befogadója a világnak. Kíváncsi, érdeklődő az őt körülvevő világ és a társai iránt. Felfedez, kérdez – felel, megfigyel, kipróbál, és folyamatosan tapasztal.

Hiszünk minden gyermek képességeihez mérten való fejleszthetőségében, a tudatos nevelői és közösségi ráhatásban, a család és óvoda érték közvetítő szerepében.

2.3 Óvodaképünk

Az óvoda a közoktatási rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig. Biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének optimális feltételeit.

Az óvoda funkciói:

- *óvó-védő*
- *szociális*
- *nevelő-személyiségfejlesztő.*

Az óvoda közvetetten segíti az iskolai közösségbe történő beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődését. Pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete segíti a gyermek környezettudatos magatartásának kialakulását.

Az óvodai nevelés gyermekközpontú. Gondoskodunk:

- *az egészséges fejlődéshez és fejlesztéshez szükséges tárgyi és személyi környezetről*
- *a gyermeki szükségletek kielégítéséről*
- *az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről*
- *a testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor specifikus alakításáról*
- *a gyermeki közösségben végezhető sokszínű – az életkornak és fejlettségnek megfelelő – tevékenységekről, különös tekintettel a mással nem helyettesíthető szabad játékról*
- *az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltségterületek közvetítéséről, a kompetenciák kialakításáról.*

2.4 Pedagógiai elveink

- *A gyermekek mindenekfelett álló érdekét képviseljük*
- *A gyermeki személyiség iránt tiszteletet, bizalmat, elfogadást, szeretetet és megbecsülést tanúsítunk, biztosítjuk a különleges védelmet és gondoskodást, a különbözőség elfogadását*
- *A gyermeket a béke, az emberi méltóság, a türelmesség, a szabadság, az egyenlőség, a szolidaritás szellemében neveljük*
- *A hátrányos megkülönböztetés minden formáját elutasítjuk*
- *Az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai intézkedéseket a gyermek személyiségéhez igazítjuk*
- *Elkötelezettséget, igényességet, kulturált stílust képviselünk és várunk el minden munkatársunktól*
- *Korrekt, partneri együttműködésre törekszünk a szülővel, a nevelésben résztvevőkkel.*

- *nevelői céltudatosság elve,*
- *fokozatosság elve,*
- *differenciálás elve*

2.5 Nevelési célunk

Óvodai nevelésünk célja a (2,5)3-7(8) éves gyermekek életkori és egyéni sajátosságainak, eltérő fejlődési ütemének, érési jellemzőinek szem előtt tartásával:

- *a sokoldalú, harmonikus személyiségfejlesztés, a sikeres iskolai beilleszkedéshez szükséges testi, lelki és szociális érettség elérésének támogatása*
- *a gyermekek környezettudatos szemléletének és magatartásának megalapozása*
- *a különleges gondozást igénylő, lassabban fejlődő, lemaradó, hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű, beilleszkedési, magatartási és tanulási zavarral küzdő, speciális nevelési igényű gyermekek fejlesztése, integrált nevelése, esélyegyenlőségük biztosítása*
- *a hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekei részére az önazonosság megőrzésének, ápolásának, erősítésének biztosítása, társadalmi integrációjuk elősegítése, az emberi jogok és az alapvető szabadságjogok védelme.*

Tagóvodánk sajátos nevelési célja:

- *Nevelési céljaink megvalósításához elengedhetetlenek tartjuk az óvodapedagógusok és a pedagógiai munkát segítő tudatos, tervezett együttműködését, összehangolt munkáját.*
- *Egészséges életmódra nevelés, anyanyelvi nevelés, asszertív kommunikáció példaadással történő megerősítése.*
- *Kiegyensúlyozott, befogadó, családi környezet megteremtése a különböző szociokulturális közegből érkező gyermekek számára.*

3. Az óvodai nevelés feladatai

Az óvodai nevelés általános feladatai:

- 1. Az egészséges életmódra nevelés szokásainak kialakítása*
- 2. Az érzelmi nevelés és a szocializáció elősegítése*
- 3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása tevékenységekbe ágyazva.*

Tagóvodánk sajátos céljaiból következő nevelési feladatai:

- *A gyermek testi-lelki szükségleteinek ellátása, életkorának megfelelő életrend kialakítása, az egészséges fejlődés feltételeinek biztosítása .*
- *Érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes, a gyermeki személyiséget tiszteletben tartó óvodai légkör megteremtése.*
- *A gyermekek játék- és mozgásszükségleteinek kielégítése.*
- *A gyermeki szabadság biztosításával a szocializáció szempontjából fontos szokások és magatartásformák támogatása, kialakítása.*
- *A gyermekek óvodában töltött idejének tudatos megtervezése.*
- *Speciális preventív és korrekatív testi-lelki-értelmi feladatok ellátása.*
- *Sokoldalú mozgásfejlesztés változatos mozgásformák biztosításával.*

3.1 Az egészséges életmód alakítása

Magába foglalja a

- *a szomatikus*
- *a mentális*
- *és a szociális nevelést.*

Célunk

- *kiegyensúlyozott, egészséges gyermekek nevelése*
- *az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés, szokásainak alakítása, belső igénnyé fejlesztése*

Távlati célunk, hogy felnőtt életükben váljanak képessé egészséges, harmonikus életvitel kialakítására, életmódjukra vonatkozóan helyes döntések meghozatalára, konfliktusaik, problémáik megfelelő kezelésére.

Feladatunk

- *a gyermekek szükségleteinek kielégítése, egészségük, testi, lelki, mentálhigiéniai és szociális fejlődésük elősegítése*
- *hiteles, követésre méltó, modell értékű felnőtt viselkedési minta nyújtása (pl. személyi és környezet higiénia, pozitív személyiségjegyek, egészséges életvitel, kulturált beszéd és viselkedés stílus, stb.)*
- *az egészséges életvitel igényének kialakítása, fejlesztése, az egészséges életmód, a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások megalapozása*
- *a gyermekek fejlődéséhez szükséges stresszmentes, biztonságos környezet megteremtése*

- *a gyermekek környezetében csak annyi tisztítószer és egyéb vegyszer alkalmazása, amennyi feltétlen szükséges*
- *környezetbarát tisztítószer alkalmazása a környezetre káros vegyszerekkel szemben*
- *egészségpropaganda alkalmazása (a szülők körében is), az „egészségesebb” választására való törekvés képességének fejlesztése*
- *a gyermekek harmonikus, összerendezett mozgásfejlődésének elősegítése*
- *rendszeres, játékos tevékenységek szervezésével az egészségmegőrzés, az egészségvédelem biztosítása, a gyermekek életkori és egyéni adottságaihoz igazodó optimális edzettség elérése*
- *a speciális igényű gyerekek korrekciós testi, lelki nevelési feladatainak ellátása, a fejlődéshez szükséges feltételek megteremtése (speciális szakemberekkel, a szülőkkel együttműködve)*
- *balesetek megelőzésére, a környezeti veszélyek felismerésére történő nevelés (képessegek kialakítása, pl. esés, testi épség védelmére szoktatás).*
- *két csoportunk közös mosdóhelyiséget használ; itt a napirend rugalmasan illeszkedik ennek zökkenőmentes megvalósításához*
- *egészségre ártalmatlan, környezetkímélő tisztálkodó-, és tisztítószer használata*
- *kiemelt fontosságúnak tartjuk a délelőttöntéti gyümölcsfogyasztást*
- *a folyadékigényzet állandó biztosítása érdekében a gyermekek által könnyen hozzáférhető helyen tároljuk csoportjainkban, az udvaron a kancsókat, ivópoharakat*
- *pihenőkuckó kialakítása pl. galérián; aki hamarabb felébred, könyvet nézegethet, rajzolhat, de nem zavarhatja pihenő társait. (a pihenőidőhöz kapcsolódó” szertartások” csoportonként változnak)*
- *a napi minimum 30 perces szervezett mozgás lehetőségét mind a szabad levegőn, mind pedig a csoportszobában biztosítjuk*
- *az időjárás függvényében igyekszünk minél több időt a szabadban tölteni*
- *az udvari és csoportszobai játékeszközök állapotának, állagának ellenőrzése, gyermekek figyelmének felhívása a lehetséges veszélyforrásokra*
- *udvarra, sétára, kirándulásra induláskor megbeszéljük az eszközök helyes használatát, illetve az oda vonatkozó viselkedési szabályokat.*
- *intézményünk akadálymentesített, így rendelkezünk mozgássérültek használatára alkalmas lifttel és mosdóhelyiséggel is*

- *az udvari játék során az udvar egész területe mindenki számára közös; minden csoport igénybe vehet minden játszórészt, az óvodapedagógusok az összes gyermekre vigyáznak*

 A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére: a gyermek

- *önállóan végzi személyes tisztálkodását*
- *testi szükségletei kielégítését szükség esetén késleltetni tudja*
- *önállóan öltözik, vetkőzik megfelelő sorrendben, korának megfelelő tempóban. Saját ruháját összehajtva elteszi a helyére*
- *a kulturált étkezés szokásait gyakorolja*
- *mozgása adottságának megfelelően harmonikus, összerendezett*
- *ismeri és betartja a balesetvédelmi magatartásformákat*
- *életkorának megfelelően edzett.*

3.2 Az érzelmi nevelés és a szocializáció biztosítása

Az óvodáskorú gyermek egyik jellemző sajátossága a magatartás érzelmi vezéreltsége. A személyiségen belül az érzelmek dominálnak, ezért elengedhetetlen, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, otthonosság, derűs, kiegyensúlyozott, szeretettelgi légkör vegye körül.

Célunk

- *Szívesen kommunikáló, környezetében jól eligazodó, érzelmekben gazdag, segítőkész gyermekek nevelése, akik képesek a konfliktusok önálló kezelésére, a különbözőség elfogadására*
- *Az önérvényesítő, énes magatartástól a kezdeményező, kooperatív viselkedésig eljutó gyermekek nevelése*
- *Optimista szemléletű, a természeti és közvetlen környezetét szerető, védő gyermekek nevelése*
- *A gyermekeket körülvevő szűkebb és tágabb környezet megismertetése, a szülőföldhöz való kötődés megalapozása.*
  - *Az óvodai közösség, azon belül saját csoport vonzóvá tétele, bizalmon, szereteten, megértésen, és tolerancián alapuló óvónő-gyermek, gyermek-gyermek közötti kapcsolatok kialakítása.*
  - *Fontosak a közös pozitív élmények, hagyományok, születésnapok, színházlátogatások, szereplések, kirándulások, sporttevékenységek*
  - *Beteg gyerekekkel való kapcsolattartás (levél, rajz küldés)*

- *Nevelési év folyamán érkező új gyermekek kedves, örömteli fogadása, csoport felkészítése*
- *Iskolába távozás, vagy év közben óvodát váltó gyermekek elbúcsúztatása*

Feladatunk

- *már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások biztosítása*
- *a gyermek erkölcsi és akarati tulajdonságainak sokoldalú fejlődése érdekében (az óvodai élet komplex szervezésével) a szokás és normarendszer megalapozásának elősegítése*
- *a közösen átélt pozitív érzelmekre és élményekre épülő, szeretetteljes, biztonságot sugárzó légkör megteremtése*
- *az együttjátás, az együttműködés és együttdolgozás során a különböző szituációkban megjelenő viselkedési szokások folyamatos alakítása, gyakoroltatása*
- *a gyermekekben a szociális érzékenység és az éntudat kialakulásának segítése, valamint önkifejező és önérvényesítő törekvéseik támogatása*
- *lehetőség teremtése a gyermekek természetes társas szükségleteinek kielégítéséhez*
- *a különbözőségek elfogadására, tiszteletére nevelés megvalósítása modell értékű, elfogadó, támaszt nyújtó óvónői magatartással*
- *a különböző szociokulturális helyzetű családokból érkező gyermekek fejlődésének, a változásoknak figyelemmel kísérése*
- *az átlagostól – pozitív vagy negatív irányban – eltérő képességű, illetve eltérő személyiségvonásokkal rendelkező gyerekek szocializálásának segítése (ha szükséges megfelelő szakember bevonásával)*
- *az interperszonális kapcsolatok (óvodapedagógus – gyermek, gyermek – dajka, gyermek – gyermek) kialakulásában a pozitív attitűd elősegítése*
- *a felnőttekkel, társakkal való kapcsolatfelvétel igényének, a pozitív felnőtt- és társas kapcsolatok alakulásának erősítése*
- *a társakért, a csoportért érzett felelősségtudat kialakítása*
- *a gyermekek szemléletének alakítása, hogy képessé váljanak a természetben és az emberi környezetben megmutatkozó jó és szép, valamint a veszélyek felismerésre is.*

Biztosítjuk a szűk és tágabb környezet sokoldalú, élményszintű megtapasztalásának lehetőségét. A bizalomra és elfogadásra épülő, szeretetteljes kapcsolatban fejlődnek a kisgyermek szociális érzelmei (együttérzés, segítőkészség, részvétel, bizalom, bánat átélése stb.) és kialakulhatnak erkölcsi érzései (igazságosság, lelkiismeretesség, őszinteség, igazmondás, felelősség érzésének megtapasztalása stb.).

A kortársak, az óvoda dolgozói jelzéseikkel, értékeléseikkel alakítják a gyermek önmagáról kialakított képét. Megtanulja megismerni önmagát, az együttélés, a társas élet szabályait. Alakítjuk a felnőttekkel szembeni viselkedésmódokat (udvariasság, előzékenység, figyelmesség). A gyermeki magatartás alakulása szempontjából modell értékű az óvodapedagógus és az óvoda más dolgozóinak kommunikációja, bánásmódja és viselkedése.

Formáljuk és bővítjük a társakhoz fűződő kapcsolatok lehetőségeit, módjait (türelem, megértés, tapintat, segítőkészség, igazságosság). Kialakítjuk, erősítjük a valahová, valakihez tartozás örömet (együttműködés, alá-, fölé-, mellérendeltségi viszony elfogadása, tolerancia). Segítjük abban, hogy a gyermek, mint egyén megtalálja helyét a közösségben. Ösztönözzük a csoporttal való együttműködést, ugyanakkor, ha erre igénye van, egyedül is tevékenykedhet. A társas kapcsolatok alakulásának legfőbb színtere a játék, a közösen végzett tevékenységek.

Igényeljük és támogatjuk a családok együttműködési szándékát. Lehetőséget biztosítunk a szülővel való együttlétre, a fokozatos elszakadásra.

A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, érzékszervi, értelmi vagy mozgássérült, hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, az elhanyagolt, valamint a kiemelkedő képességű gyermekek nevelése speciális ismereteket, sajátos törődést igényel, szükség esetén megfelelő szakemberek (pszichológus, logopédus gyógypedagógus, konduktor stb.) közreműködését kérjük.

Tagóvodai tartalmi elemek

- Az óvodai előjegyzés előtti időszakban nyílt napokat szervezünk intézményünkben, melynek során az érdeklődők megismerhetik a helyi szokásokat, a csoportokat, valamint az óvodában dolgozókat.*
- Szokássá vált óvodánkban, hogy a leendő óvodásainkat a nyári élet folyamán otthonukban felkeressük; így lehetőség nyílik a kisgyermekkel és családjával való kapcsolatteremtésre, ill. a közvetlenebb kommunikáció kialakítására. Ezen alkalmakkor a szülők nyíltabban, oldottabban beszélnek esetleges problémáikról, kéréseikről.*
- Felajánljuk a leendő óvodások szüleinek, hogy még a befogadási időszak előtt látogassanak el az óvodába akár több alkalommal is; játszó délelőttiöket szervezünk; a csoport szimbólumával ellátott apró ajándékkal kedveskedünk a leendő óvodásoknak.*
- Természetesen a szülő beszoktatás lehetőségét biztosítjuk -igény szerint-minden szülő számára.*

- *Már a befogadási időszakban olyan szokás-szabályrendszert alakítunk ki csoportjainkban, melyek a hatékony érzelmi nevelés és szocializáció megvalósulását szolgálják (szeretetteljes, következetes nevelői attitűd; tiszta, rendezett, esztétikus környezet). Fontosnak tartjuk a gyerekek környezettudatos magatartásának alakítását, a környezetük szeretetére, védelmére irányuló attitűdjük formálását. Csoportba járó integráltan nevelhető gyermekeket társaik elfogadják; segítik a mindennapokban történő eligazodásukat, megértik, hogy támogatásra van szükségük.*

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

Célunkat akkor érjük el, ha a gyermek:

- *nyugodt, kiegyensúlyozott, harmonikus viselkedés jellemzi, nyitott és érzékeny a pozitív dolgok befogadására*
- *képes felmérni a saját helyzetét a társai között, elfogadja mások kezdeményezését (esetenként a saját akaratát is képes alárendelni, késleltetni igényeinek teljesítését)*
- *ismeri és alkalmazza a csoport szokás- és szabályrendszerét, ezért képes az önálló helyzetmegoldásra, a konfliktusos helyzet megoldására viszonylag önállóan, szükség szerint a felnőtt segítségét kérve*
- *igényli a közös tevékenységekben való részvételt*
- *érti és alkalmazza az egyszerű metakommunikatív jelzéseket*
- *elfogadja és megérti a sajátjától eltérő tulajdonságokkal bíró társak jelenlétét*
- *viselkedésében fellelhetőek az önfegyelem és udvariasság jelei*
- *észreveszi és segíti rászoruló társait*
- *ismeri és alkalmazza a kulturált udvariassági szokásokat a felnőttekkel és társaival.*

3.3 Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

3.3.1 Az anyanyelvi kommunikációs nevelés

Az anyanyelvi kommunikációs nevelés átfogja az óvodai nevelőmunka minden területét, ezért valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladatunk. Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartására, fokozására, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére figyelmet fordítunk.

Önképzéssel és közművelődési lehetőségek felhasználásával fejlesztjük az anyanyelvi kultúránkat.

Felhívjuk a szülők figyelmét a beszélgetéseknek, a beszélgetéssel kísért együttes tevékenységeknek a gyermekek értelmi és érzelmi fejlődését serkentő, a szülő – gyerek kapcsolatot erősítő hatására.

Célunk

- *Bátran és helyesen, a magyar nyelv ritmusának, hangsúlyozásának, szabályainak megfelelően beszélő, érzelmeiket, gondolataikat kifejezni tudó gyermekek nevelése, akik megfelelő hangerővel, helyesen ejtett hangokkal beszélnek.*

Feladatunk

- *olyan biztonságos, elfogadó, szeretetteljes légkör megteremtése, ahol bátran elmondhatják a gyermekek a gondolataikat*
- *nevelői tevékenységünk egészében – beszélő környezettel, helyes minta és szabályközvetítéssel (a javítgatás elkerülésével), a kommunikáció különböző formáinak alkalmazásával – az anyanyelvi kifejezőkészség fejlesztése*
- *az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés megvalósítása, mely során figyelmet fordítunk a gyermekek természetes beszéd és kommunikációs kedvének felkeltésére, fenntartására, megnyilvánulásaik, kérdéseik támogatására, és a válaszok megfogalmazására*
- *a természet és a társadalmi környezet jelzéseinek, nonverbális közléseinek észrevéttetése, megismertetése*
- *kérdések feltevésével a gyermekek gondolkodásának fejlesztése, párbeszédhelyzetek kialakítása*
- *az óvodába lépéstől kezdve a gyerekek egyéni beszéd-sajátosságainak és beszédfejlődésének figyelemmel kísérése, szükség esetén szakmai kapcsolat tartása a logopédussal, fejlesztő pedagógussal*
- *az idegen nyelvű gyermekek beszédfejlődésének hangsúlyozott segítése.*
  - *az anyanyelvi nevelésen keresztül a nemzeti identitás (magyarságtudat) megalapozása, erősítése*
  - *felhívjuk a szülők figyelmét a mindennapi otthoni mesélés fontosságára, személyiségfejlesztő hatására*
  - *elvárás az óvoda összes dolgozójával szemben a példamutató, anyanyelvi értéket közvetítő kommunikáció*

Gondozás

A gondozási feladatok végzése közben beszélgetünk a gyerekekkel. Bátorítjuk őket szükségleteik, kívánságaik szóbeli kifejezésére.

Megnevezzük a ruhadarabokat, tisztálkodási eszközöket, ételeket stb. A folyamatos beszélgetéssel serkentjük a gondolkodásukat, az illeszkedő nyelvi formák választékát felkínálva segítjük a gyermekek szocializációját.

Érzelmi nevelés

Az együttes tevékenységeken alapuló jó légkörben megnyilvánul a gyermekek kapcsolatteremtési vágya, megnyilatkozási szándéka, érdeklődése, alkalmazkodási képessége. Elsajátítatjuk a gyermekekkel a párbeszéd különböző, az együttműködést segítő fordulatait, kifejezéseit, az udvariassági formákat (megszólítás, felszólítás, kérés, figyelmeztetés stb.) és mindezek metakommunikációs jelzéseit.

Megtanítjuk a konfliktushelyzetek egymást tiszteletben tartó megoldását, az ehhez tartozó nyelvi fordulatokkal együtt.

Játék

A társas kapcsolatok kialakításával segítjük a beszédfejlődést, a nyelvi és metakommunikációs megnyilvánulások bemutatásával, fejlesztésével színesítjük a gyermekek beszédét. Segítjük a szerepjátékok kialakulását, fejlődését, mert jó lehetőséget nyújtanak az utánzásra, az alkalmazkodásra, a beszédmódok, nyelvi eszközök használatára (szóbeli kapcsolatok helyzeti sajátosságainak elsajátítására a családban, óvodában, üzletben, vendégségben stb.).

Fejlesztőeszközként alkalmazzuk a bábozást. A báb segítségével megszólaltatjuk, beszélgetjük a hallgatag, visszahúzódó gyermekeket. Fejlesztjük a gyermekek érzelmi kifejezőképességét, gyakoroltatjuk az elbeszélő és párbeszédes beszédformákat, felismertetjük velük, miképpen tudnak bánni a hangjukkal, hangmagasságukkal, hangszínükkel. Hangfejlesztő játékokat kezdeményezünk (állatok, természeti jelenségek, járművek hangjának utánzása). Anyanyelvi játékokat játszunk a gyerekekkel, melyek mozgásra, cselekvésre, érzelmi meghatározottságra építve szolgálnak az összefüggő beszéd és a párbeszéd fejlesztésére

Munka

Lényege a jól összehangolt, közös cselekvés, ezért folyamatos nyelvi kapcsolatot tartunk a gyermekekkel. Megtanítjuk őket erre a kapcsolattartásra egymás között is (munka elosztása, egymás utáni tevékenységek megbeszélése). Segítjük a beszédfejlődést a tevékenységek, teendők, tárgyak, szabályok, az eszközhasználat és a munkaszervezés módjának a közlésével, az utasítás

megértésének ellenőrzésével. Ezekkel bővítjük a nyelvhasználat területeit. A beszédkapcsolatokon alapuló együttműködés kialakítására törekszünk.

Tanulás

▪ *Mese-vers: az anyanyelvi nevelés legfontosabb területe. Az irodalmi szövegek gyarapítják a szókészletet. Kifejezések, szólások, nyelvi fordulatok megismertetésével, különféle stíláriis eszközök használatával gazdagítjuk a gyermekek kifejezőkészségét. Irodalmi értéket képviselő mese,vers olvasása, tanítása*

▪ *Rajzolás, mintázás, kézimunka: felismertetjük a gyermekekkel, hogy valamely élményt, eseményt, érzést többféle úton kifejezhetünk. Érzékeltetjük, hogy a közös élmény ábrázolása mindenkiben más-más élményeket, érzéseket, gondolatokat vált ki. Gyakoroltatjuk a téri érzékelést, az arányok, irányok nyelvi kifejezését.*

▪ *Ének-zene: az élőbeszéd érzelmeket tükröző, jelentést hordozó elemeit gazdagítjuk a hangképzés, a tiszta ejtés, a hangsúly, a hangerő, a hanglejtés, a beszéddallam, a szabályos ritmus, a tempó, tempóváltás gyakoroltatásával.*

Gazdagítjuk a gyermekek szókincsét a zenében használt fogalmak megismertetésével (magas – mély, halk – hangos stb.). Segítjük a helyes beszédritmus, artikuláció, hangképzés kialakulását a mondókázással, énekléssel.

• *A külső világ tevékeny megismerése: A gyermekek környezetének a család, az óvoda személyeinek, tárgyainak megismerésével, megnevezésével segítjük az anyanyelv fejlődését. Gyarapítjuk a szókincsüket az élő és élettelen világ megismerésével kapcsolatban.*

Segítjük a gondolkodás fejlődését a kérdésekkel-válaszokkal, az ok-okozati összefüggések megfogalmazására ösztönözzük őket.

A beszédet és gondolkodást együttesen fejlesztjük a matematikai tevékenységek révén.

Megtanítjuk a gyermekeket a szóban közölt matematikai feladatok pontos megértésére.

Végiggondoltatjuk, majd megfogalmaztatjuk velük a megoldáshoz vezető utakat.

Elmondattuk velük a hasonlóságról és különbözőségekről gyűjtött tapasztalataikat. Pontos nyelvi kifejezésekre biztatjuk és tanítjuk őket. Alkalmaztatjuk velük a konkrét tapasztalatok során szerzett nyelvi ismereteiket (viszonyfogalmak használata, melléknévfokozás, névutók használata stb.)

• *Mozgás: Megismertetjük őket a testnevelés foglalkozásokon használt kifejezések jelentésével, a felszólító mód használatával. Bővítjük a szókincsünket a testrészek, a mozgások, a foglalkozásokon használt tárgyak, eszközök megnevezésével.*

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

Célunkat akkor érjük el, ha

- *a gyermekek aktívan használják a tapasztalatok során bővült szókincsüket*
- *bátran szólalnak meg, megfogalmazzák gondolataikat, érzéseiket. Képesek folyamatos elbeszélésre, próbálkoznak a történések logikai és időbeli sorrendjének követésével*
- *képesek a párbeszédre, használják a megfelelő beszédfordulatokat*
- *kialakul a beszédfigyelmük, kíváncsiak a felnőttek és társaik mondanivalójára*
- *meghallgatják a kérdéseket és válaszolnak rájuk*
- *a beszédhelyzetnek megfelelően, jól érthetően, megfelelő hangsúllyal, hanglejtéssel, hangerővel és sebességgel beszélnek*
- *beszédüket a személyiségüknek megfelelő, az aktuális helyzet által kiváltott érzelmeknek megfelelően természetes gesztusokkal arcjátékkal kísérik*
- *tisztán ejtik a hangokat.*

3.3.2 Értelmi fejlesztés és nevelés

Célunk

- *A gyermek értelmi képességeinek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és a kreativitásának fejlesztése*
- *A gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára, valamint meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve változatos tevékenységek biztosítása, amelyeken keresztül továbbiakat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.*

Feladatunk

- *a gyermekek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben történő gyakoroltatása*
- *változatos, sokoldalú tevékenységek felkínálása - építve érdeklődésükre, kíváncsiságukra, mint életkori sajátosságra -, melyeken keresztül a gyermekek tapasztalatokat szerezhetnek a természeti és társadalmi környezetről*
- *a gyermeki aktivitás fenntartása, kíváncsiságuk kielégítése*
- *olyan élethelyzetek, lehetőségek teremtése, ahol a gyerekek maguk vizsgálódhatnak, megbeszélhetik a jelenségeket, gondolkodásra, magyarázatok keresésre indulhatnak a világ felfedezése közben*
- *bizonyos tevékenységek állandóságának és az ehhez kapcsolódó pozitív attitűd biztosítása*
- *a rájuk bízott gyermek egyéni sajátosságainak, értelmi funkcióinak, mozgásfejlettségének, egyéb képességeinek megismerése, személyére szóló fejlesztése*

- *a motivációs helyzeteket átgondolásakor, a tevékenységek szervezésénél ügyelni kell a gyermekeket ért ingermotiváció megválasztására, megtartására*
- *a gyermekek önbizalmának növelése pozitív megerősítés alkalmazásával*
- *a sajátos nevelési igényű gyermek számára is a fejlesztő, másságot elfogadó környezet biztosítása*
- *szakmai kapcsolat tartása és együttműködés a nevelést segítő szakemberekkel (fejlesztőpedagógus, logopédus, gyógypedagógus, stb.).*
- *az ingerszegény környezetből érkező, és ezért az általános ismereteiben elmaradást mutató gyermekeink felzárkóztató nevelése*

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

Célunkat akkor érjük el, ha életkoruknak ,és egyéni sajátosságaiknak megfelelően:

- *a gyermekek a kapott feladatokat megértik, önállóan teljesítik*
- *kialakul a szándékos figyelmük, megbízható az emlékezetük*
- *felismerik az elemi ok-okozati összefüggéseket, rész-egész viszonyát, tevékenységeikben gyakorolják*
- *a jelenségeket globálisan szemlélik*
- *képesek a rugalmas tevékenység váltásra*
- *problémamegoldó gondolkodásuk kialakul*
- *gondolkodásuk fejlettségi szintje közelít az elvont gondolkodásig*
- *képesek a hibák észrevételére, javítására*
- *kialakul a szabálytudatuk*
- *a tevékenységekben eszközhasználatuk kreatív, önálló*
- *kialakul a felelősségtudatuk*
- *képesek a munkájuk eredményét előre látni*
- *képesek a figyelemmegosztásra*
- *kialakul formaállandóságuk, a részletek pontos észlelése*
- *alkotásaikban megjelennek az egyéni fantáziára utaló jelek*
- *jól tájékozódnak síkban, ügyelnek az arányosságra*
- *a közös élményeket megjelenítik rajzaikban, szóban is meg tudják fogalmazni azokat*
- *képesek változó tempójú, irányú, ritmusú mozgásra*
- *mozgásuk harmonikus, rendezett*
- *jól tájékozódnak az őket körülvevő környezetben*

4. Az óvodai élet megszervezésének elvei

4.1 Személyi feltételek

Az óvodában a nevelőmunka kulcs-szereplőjének az óvodapedagógust tekintjük, jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek. Az óvodapedagógus modellt, mintát jelent a gyermekek számára; személyisége az elfogadó és segítő, támogató attitűdön alapszik.

Elvárásaink az óvodapedagógus felé

- *a Kt.-ben meghatározott felsőfokú szakirányú végzettség megléte
(az óvodapedagógiára vonatkozó szakmai ismeretek, a nevelőtestület jogkörébe tartozó intézményi dokumentumok, belső szabályzatok ismerete*
- *folyamatos önképzési igény*
- *nevelői alkalmasság, különösen: jó kapcsolatteremtő képesség, empátia, kedves nyílt személyiség, jó szervezőképesség*
- *pedagógusi elhivatottság, kiegyensúlyozottság, pontosság, megbízhatóság, türelem, etikus magatartás, jó humorérzék*
- *személyiségjegyei és külső ápoltsága szolgáljon modellül a kisgyermekek számára.*
- *Szaktudományi ismeretek folyamatos bővítése, önképzés, gyakorlati és elméleti ismeretek átadása*

Elvárásaink az dajka munkatársak felé

- *az óvodapedagógus irányításával közreműködjön a gyermekek zavartalan és folyamatos ellátásában a helyi nevelési program szerint*
- *az óvodai környezet rendjének, tisztaságának fenntartása*
- *az óvoda nevelési és egészségügyi előírásainak, belső szabályzatainak ismerete*
- *pontosság, megbízhatóság, türelem, segítőkészség*
- *igény a saját és környezetének higiéniára.*

4.2 Tárgyi feltételek. A program végrehajtásához szükséges, a nevelőmunkát segítő eszközök, felszerelések

Az óvoda épületét, udvarát, kertjét, berendezését oly módon alakítjuk ki, hogy a gyermekek biztonságát, kényelmét szolgálja, megfeleljen testméreteiknek, biztosítsa egészségük megőrzését fejlődését, valamint, hogy lehetővé tegye a mozgás- és játékigényük kielégítését. A gyermekeket

harmóniát árasztó színekkel, formákkal, anyagokkal vesszük körül. Egyidejűleg megfelelő munkakörnyezetet biztosítunk az óvodapedagógusoknak, az óvodai munkatársaknak, lehetőséget teremtünk a szülők fogadására.

Célunk

Helyi programunk megvalósításához a tárgyi, környezeti feltételek megfelelőségének elérése.

Feladatunk

- *korszerű, az európai normáknak megfelelő minőségű eszközök beszerzése*
- *a játék és egyéb fejlesztő eszközök kiválasztásánál a tudatos, életkornak megfelelő képességfejlesztés szempontjainak érvényesítése*
- *az inkluzív neveléshez szükséges speciális kötelező eszközök beszerzése*
- *az elhasználandó eszközök, berendezési tárgyak folyamatos cseréje, baleset és munkavédelmi szempontból évenkénti felülvizsgálata, a szükséges intézkedések megtétele*
- *a gyermekek által használt eszközök, berendezési tárgyak könnyen elérhető, biztonságot nem veszélyeztető elhelyezése.*

A programunk megvalósításához szükséges tárgyi erőforrások biztosításában, beszerzésében a következő alapelveket érvényesítjük:

- *az eszközök feleljenek meg a minőségügyi szabványnak*
- *a gyermekbútorok alkalmazkodjanak a gyermekek testméretéhez*
- *a játékeszközök beszerzésénél elsődleges szempont a minőség, a balesetmentes környezeti tényezők biztosítása.*

Az Egyesített Óvoda intézményei rendelkeznek a 11/1994. (VI. 08.) MKM rendelet 7. sz. mellékletében meghatározott minimális eszköz és felszerelésjegyzékben előírtakkal. Ez alól kivételt képez az integrációs nevelés tárgyi szükségletei, melyek folyamatos beszerzése, fejlesztése a sérülés típusának megfelelően történik. Állandó feladatunk az eszközök karbantartása, az elhasználandók pótlása. (A tagóvodánkénti eszközlista a helyi program 2. sz. melléklete.)

- *A tárgyi feltételek biztosításához pályázati lehetőségek igénybevétele*
- *Takarékosságra törekvés (saját készítésű belső dekorálás, játékok, családokkal közösen eszközök, anyagok gyűjtése)*
-

4.3 Az óvodai élet megszervezése

Az Egyesített Óvoda nevelési programja megvalósítható életkor szerint szervezett és osztatlan csoportban egyaránt.

A tagóvodák óvodapedagógusai hagyományaikra, eddigi bevált gyakorlatukra építve választják ki a számukra megfelelő szervezeti és időkeretet a következő szempontok figyelembevételével:

- *a gyermek egészséges fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket a megfelelő időtartamú, párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységek tervezésével, szervezésével*
- *az óvoda teljes nyitva tartási idejében a gyermekekkel történő foglalkozások mindegyikét óvodapedagógus irányítja*
- *az óvodai élet szervezésében a gondozásnak is kiemelt szerepe van. Az óvodapedagógus és a gondozásban is résztvevő dajka ebben a folyamatban is neveli, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését.*
  - *az óvodai előjegyzés során figyelembe vesszük a szülők kérését a csoportszervezésre vonatkozóan (pl, bölcsődéből jött társak egy csoportba helyezése)*

4.3.1 Hetirend

A heti rend elsősorban az óvodapedagógust segíti abban, hogy nevelőmunkáját a folyamatosság, a rendszeresség, a tudatosság és a fokozatosság és rugalmasság elve szerint végezhesse.

- *a ciklusokban a tartalmi egység elvei alapján komplex módon jelenítjük meg a tevékenységi formákat*
- *naponta lehetőséget teremtünk az éneklésre, vizuális tevékenységre, verselésre, mesélésre a választhatóság elve szerint*
- *a gyermekeknek naponta biztosítjuk a szervezett játékos mozgást az életkori és egyéni sajátosságokhoz igazítva*
- *heti egy-két alkalommal minden csoportban kötelező testnevelést szervezünk*
- *a gyermekeknek lehetőséget adunk arra, hogy a megkezdett témát, tevékenységet kedvük szerint folytathassák a nap, a hét folyamán.*
- *Az óvónők önálló feladatköre -alkalmazkodva a többi csoport tevékenységeihez- a heti rend kialakítása*
- *A Fenntartó által biztosított szolgáltatások figyelembe vétele a heti rend kialakítása során.*

4.3.2 Napirend

A napirend biztosítja a gyermek gazdag, változatos tevékenységét, az aktív és passzív pihenés életkornak és egyéni szükségletének megfelelő váltakozását. A közel azonos időpontban, rendszeresen visszatérő, ismétlődő tevékenységek érzelmi biztonságot teremtenek a gyermekeknek.

A napirendet a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez igazítjuk, valamint figyelembe vesszük a helyi szokásokat, igényeket.

- *a napirendet folyamatosság és rugalmasság jellemzi, a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítását szem előtt tartjuk*
- *a napirend rugalmassága lehetővé teszi az előre nem tervezett események beillesztését is*
- *a napirendben kitüntetett helyet foglal el a gyermek legfőbb tevékenysége, alapvető szüksége: a játék. Elsődlegességét az összefüggő játékidővel biztosítjuk a napirendben.*
- *a napirendet áthatja a gyermek folyamatos, testi-lelki szükségletei szerinti gondozása*
- *a napirendben alkalmazkodunk az évszakokhoz, hogy a természeti hatások is szolgálják a gyermek fejlődését*
- *a pihenés előtti mesét, a szervezett játékos mozgást a napirendben tervezzük.*

NAPIREND

szept.1-május 31.

6.30-7.00: *Játék, egyéb szabadon választott tevékenység az ügyeletes csoportban*

7.00-10.00 *Játék, egyéb szabadon választott tevékenység a saját csoportban*

Közben:

8.00- 9.00: *- folyamatos tizórai étkezés*

- kötött, kötetlen kezdeményezés

- teremrendezés

- gyümölcsfogyasztás

10.00-11.30 *Mindennapos szervezett mozgástevékenység, udvari játék, séta, levegőzés*

11.20-11.30 *Naposi munka, terítés*

11.30-12.30 *Öltözködés, testápolás / készülődés az ebédhez, ebéd*

12.30- 12.45 *Testápolás, fogmosás (naposi munka) készülődés a pihenéshez*

12.45-14.45 *Pihenés*

14.45-15.00 *Folyamatos ébresztő*

15.00-15.15 *Testápolás, öltözködés (készülődés az uzsonnához)*

15.15-15.30 *Uzsonna*

15.30-17.30 *Játék, egyéb szabadon választott tevékenység a csoportszobában vagy az udvaron*

NAPIREND:

Június 1- Augusztus 31.-ig

6.30- 11.45 *Gyerekek fogadása, játék, egyéb szabadon választott tevékenység az udvaron
(rossz idő esetén a a csoportszobákban)*

Közben:

8.00-9.00: *Folyamatos tizórai étkezés (előtte mosdóhasználat)*

9.00-11.45. *-Tervezett tevékenységek felajánlása (játék, művészeti nevelés; külső világ
tevékeny megismerése), levezetése*

- Mindennapos szervezett mozgástevékenység

- Gyümölcsfogyasztás

11.45- 12.00 *Készülődés az ebédhez (tusolás, öltözködés, mosdóhasználat)*

12.00-12.30. *Ebéd*

12.30-12.45 *Készülődés a pihenéshez (testápolás, átöltözés)*

12.45-14. 45 *Pihenés*

14.45- 15.00 *Készülődés az uzsonnához (öltözködés,mosdóhasználat)*

15.00- 15.30. *Uzsonna*

15.30- 17.30 *Játék, egyéb szabadon választott tevékenység az udvaron vagy a teremben*

4.3.3 A tagóvoda jeles napjai: :

<u>Ünnep, hagyomány</u>	<u>Időtartam</u>	<u>Tartalma</u>
<i>ÁLLATOK VILÁGNAPJA</i>	<i>Október 4.</i>	<i>Tevékenységterv szerint</i>
<i>SZÜRETI PROJEKT_NAPOK</i>	<i>Szeptember vége</i>	<i>Tevékenységterv szerint</i>
<i>MIKULÁS</i>	<i>December 6.</i>	<i>Óvodai és csoportos ünneplés</i>
<i>ADVENTI TEADÉLUTÁN, KARÁCSONY</i>	<i>December első hete</i>	<i>Teadélután a csoportokban Közös karácsonyfa-állítás</i>
<i>FARSANGI PROJEKT-NAPOK</i>	<i>Február</i>	<i>Tevékenységterv szerint</i>
<i>MÁRCIUS 15. NEMZETI ÜNNEP</i>	<i>Az ünnep előtti hét</i>	<i>A témához illő kreatív és irodalmi tevékenységek, helyszíni foglalkozások</i>
<i>HÚSVÉT</i>	<i>Naptárhoz igazodva</i>	<i>Csoportonként ünnepelve</i>
<i>NYÍLT NAPOK</i>	<i>Április vége</i>	<i>A leendő óvodások és szüleik betekintést nyerhetnek óvodánk életébe</i>

<i>ANYÁK NAPJA</i>	<i>Május első hete</i>	<i>Csoportonként ünnepeljük: a gyermekek egyénileg köszöntik fel édesanyjukat/ vagy az évzáró ünnepség részeként</i>
<i>GYERMEKNAPI PROJEKT -NAP</i>	<i>Május utolsó hete</i>	<i>Tevékenységterv szerint</i>
<i>KIHÍVÁS NAPJA</i>	<i>Május utolsó hete</i>	<i>A Mesés kert Tagóvodaival közösen ünnepeljük. Versenyjátékok, közös mozgás.</i>
<i>KIRÁNDULÁSOK</i>	<i>Május vége, június eleje</i>	<i>Csoportonként szervezve fél-, illetve egész napra.</i>
<i>ÉVZÁRÓ, NAGYCSOPORTOSOK BÚCSÚZTATÁSA</i>	<i>Június első hete</i>	<i>Tevékenységterv szerint</i>

4.4. Az óvoda kapcsolatrendszere

Nevelőmunkánkban a gyermekek személyiségfejlődését folyamatnak tekintjük, melyben az óvodába lépést megelőző és az azt követő időszak egyaránt fontos szerepet tölt be.

Az óvodát szociális és nevelési funkciója összekapcsolja a családdal, és azokkal az intézményekkel, amelyek az óvodába lépés előtt (bölcsődék és egyéb szociális intézmények), az óvodai élet során (pedagógiai szakszolgálat intézményei, gyermekjóléti szolgálatok, gyermekotthonok, egészségügyi, illetve közművelődési intézmények) és az óvodai élet után (iskolák) meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében. A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és a szükségletekhez. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában az óvoda nyitott és kezdeményező.

Célunk

A partnerekkel való folyamatos, korrekt együttműködés.

Feladatunk

A partnerkapcsolatokat tervszerűen működtetjük az Egyesített Óvoda Minőségirányítási Programja (MIP) alapján.

Sikerkritérium

Célunkat akkor érjük el, ha az MIP - ban meghatározott %-os arányban

- partnereinkkel az együttműködés a tervezetnek megfelelően működik*
- az együttműködés alapelvei érvényesülnek*
- a partneri elégedettségi mutatók pozitívak.*

4.4.1 Az óvoda és a család kapcsolata

Minden óvodás gyermek fejlesztésének alapja a gyermek személyiségállapotának megismerése. A személyiség fejlődésének támogatásához törekszünk a szülők, nevelésben közreműködők nevelési szokásait, elvárásait megismerni, és az együttműködés érdekében egyeztetni nevelési céljainkat, feladatainkat.

Célunk

A családi nevelés erősítése, a család és az óvoda együttműködésének elősegítése a gyermekek összehangolt nevelése érdekében.

Korrekt, kölcsönös bizalom, kölcsönös segítségnyújtás kialakítása és fenntartása, az óvoda pozitív szerepének kialakítása, a szülők megnyerése a közös nevelés érdekében. Az óvodakezdestől az óvoda befejezéséig különböző szintű kapcsolattartási, tájékoztatási formák működtetése, melyeken keresztül a szülők betekintést nyerhetnek, tapasztalatot szerezhhetnek és

meggyőződhetnek az óvoda környezeti jellemzőiről, pedagógiai tevékenységéről, a gyermekcsoportok életéről és gyermekeik fejlődéséről.

Az együttműködés alapelvei

- *a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, az óvoda kiegészítő, segítő szerepet tölt be*
- *az együttműködést jó partnerkapcsolatban valósítjuk meg*
- *figyelembe vesszük a családok sajátosságait, szokásait. Az együttműködés, a segítségnyújtás módját a családokhoz illesztjük*
- *az együttnevelésben a kezdeményező, elfogadó szerepet vállaljuk fel*
- *a szülők kéréseit, javaslatait igényeljük, megfontoljuk*
- *biztosítjuk a családi és az óvodai élet közötti folyamatosságot, az átmenetet*
- *a kapcsolatfelvétel és -tartás legmegfelelőbb módját családonként keressük meg*
- *megértő, bizalmat ébresztő magatartással kezdeményezünk kapcsolatot minden családdal*
- *a családdal kapcsolatos információkat diszkréten kezeljük.*
- *a kölcsönös bizalmon alapuló jó kapcsolat kialakítása, és fenntartása*

Feladatunk

- *az óvoda nyitottságát biztosítjuk*
- *a szülőket tájékoztatjuk arról, hogy a különböző szintű és tartalmú információhoz hogyan juthatnak hozzá (faliújságok, dokumentumok, honlapok)*
- *a szülőket megismertetjük azokkal a formákkal és lehetőségekkel*
  - *amelyekben saját gyerekükről*
  - *a gyerekük csoportjáról*
  - *az óvoda életéről, tartalmi munkájáról kaphatnak tájékoztatást*
- *arra törekszünk, hogy az óvodába lépéstől az óvoda befejezéséig a kapcsolattartást jellemezze*
  - *az együttműködési készség*
  - *a kölcsönösség*
  - *a tisztelet*
  - *az odafigyelés, nyitottság*
  - *a korrekt partneri viszony*
  - *bizalom*
- *a kapcsolattartási formákat, lehetőségeket megismertetjük a szülőkkel.*

A fejlesztés lehetőségei:

- *szülők bizalmának elnyerése magas szintű szakmaisággal, emberséggel*
- *a szülők megfelelő motiválása az együttműködési formák működtetésére*
- *a különböző kapcsolattartási formák eredményességi, részvételi mutatói alapján megerősítés vagy változtatás*
- *a gyermekek fejlődésével kapcsolatos tájékoztatás rendszeres, objektív, szakmailag megalapozott, dokumentumokkal alátámasztott alkalmazása*
- *a szülők véleményeinek, igényeinek évenkénti megismerésével, felmérésével a kapcsolattartás változtatása, fejlesztése*
- *az óvoda részéről megnyilvánuló nyitottsággal a szülők jogos kérésének figyelembe vétele.*

Az együttműködés formái

A szülők folyamatos, reális, rendszeres tájékoztatást kapnak gyermekük fejlődéséről, óvodai életéről.

- *A gyermekek óvodába kerülése előtt családlátogatást kezdeményezünk, valamint ismerkedési lehetőséget szervezünk az óvodában. Mindkét együttműködési formát a tájékozódás és az ismerkedés fontos eszközének tekintjük.*
- *A szülőtől való elválás megkönnyítése érdekében a „szülős beszoktatást” szorgalmazzuk, ezzel a lehetőséggel hosszantartó hiányzás esetén ismét élhetnek a családok.*
- *Naponkénti párbeszéd rövid ideig tart, de alkalmat adunk a szülőknek betekinteni a gyermekcsoport életébe, naprakész információkkal szolgálunk.*
- *Szülő jelenléte a csoportban: főként az átmeneti, „befogadási” időszakban alkalmazzuk, de esetenként célzottan, megbeszélte időpontban megfigyelheti gyermekét a közösségben akár szülői, akár óvónői kezdeményezésre.*
- *Időpont egyeztetéssel (nyílt nap – nyílt hét) lehetőséget adunk a szülők számára, hogy betekintést nyerjenek gyermekük óvodai életébe. Esetenként videó felvételt is készítünk, hogy megismerhessenek különböző tevékenységformákat a csoportban.*
- *Fogadóórán a „négy szemközt” beszélgetés, a közös megoldáskeresés lehetőségét teremtyük meg, korrekt tájékoztatást adunk a gyermekek fejlődéséről.*
- *Szülői értekezleten alkalmat adunk arra, hogy a szülők megismerkedhessenek az óvoda célkitűzéseivel, s az általánosan érdeklődésre számot tartó témákban eszmecsere alakuljon ki.*
- *Egyes programok, ünnepélyek, az ezzel összefüggő „munka és játszó délutánok” szervezésével szintén az óvoda és a szülők együttműködését erősítjük.*

- *A szülői közösség a választott tagjai által képviseli a szülők jogait, érdekeit, véleményét a törvényben meghatározott módon és esetekben. Elnökük a szülői képviseletet biztosítja az Egyesített Óvoda szintjén.*
- *Nyílt napok, családlátogatások, játszódélelőttők, fogadó órák, teadélutánok, személyes beszélgetések, óvodán kívüli programok*

Az óvoda és a család együttműködése eredményes, ha

- *a szülők és az óvoda értékrendje közel azonos, és együttműködő partnerként támogatják a gyermek fejlődését*
- *aktívan részt vesznek az óvoda közösségformáló rendezvényein*
- *részt vesznek az óvónő által kezdeményezett fórumokon (pl. szülői értekezletek, csoportra vonatkozó tervek ismertetése, ...)*
- *a szülők és a pedagógusok kapcsolatára jellemző a konstruktív együttműködés.*

4.4.2 Kapcsolat a társintézményekkel

4.4.2.1 Kapcsolat a bölcsődékkal

Az együttműködés alapelvei:

- *elősegítjük a bölcsődéből érkező gyermekek számára is az érzelmi biztonságuk megteremtését*
- *fokozatos ismerkedéssel igyekszünk az átmenetet zökkenőmentessé tenni*
- *kölcsönös nyitottságra törekszünk.*

Az együttműködés formái:

- *kezdeményezzük a két intézmény egymással szembeni elvárásainak megismerését, közelítését*
- *meglátogatjuk a körzethez tartozó bölcsődében a gyerekeket, gondozónőket*
- *lehetőséget teremtünk a környező bölcsődék számára, hogy a gondozónők betekintést nyerjenek az óvodai életbe, s hogy személyesen is megismerkedhessenek a leendő kiscsoportos óvónőkkel*
- *lehetővé tesszük a bölcsődés gyermekek számára is, hogy társaikkal/szüleikkel belátogathassanak az óvodába, találkozhassanak leendő óvónőjükkel, ismerkedhessenek az óvodai környezettel.*

4.4.2.2 Kapcsolat az Egyesített Óvoda tagóvodáival,

Az együttműködés alapelvei:

- *kölcsönös szakmai tapasztalatátadás, jó gyakorlat bemutatása, átvétele*

Az együttműködés formái:

- *közös nevelői értekezletek*
- *intézménylátogatások*
- *szakmai fórumok*
- *szakmai bemutatók*

4.4.2.3. Kapcsolat az iskolával

Az együttműködés alapelvei:

- *zavartalan átmenetre törekszünk*
- *a kölcsönös nyitottságot szorgalmazzuk*
- *az együttműködésben hangsúlyt fektetünk a kölcsönös bizalomra.*

Az együttműködés formái:

- *tájékozódunk a közeli iskolák pedagógiai programjáról, nevelési alapelveiről, követelményeiről (első osztály)*
- *lehetőséget teremtünk a betekintésre az iskolák számára az óvodai életbe, helyi programunkba*
- *lehetőséget teremtünk a leendő tanítók számára nagycsoportos óvodásaink megismerésére, s hogy a gyerekek még óvodai környezetükben ismerkedhessenek a tanítókkal*
- *lehetővé tesszük az iskolák számára a bemutatkozást a szülőknek készített szóróanyag közzétételével*
- *megszervezzük az iskolába lépés évében óvodásaink számára az iskolai tanóra látogatást,*
- *igényeljük az iskoláktól a visszajelzést volt óvodásaink beilleszkedéséről, tanulmányi eredményeiről.*
- *A kerületi iskolák számára saját felület biztosítása hirdetések közzétételéhez*
- *Az iskolák által kiírt rajzpályázatokon való részvétel*

4.4.2.3 Kapcsolat a közművelődési intézményekkel

Az együttműködés alapelvei:

- *a közművelődési intézmények (könyvtár, művelődési ház, múzeum, színház) sajátos lehetőségeit tudatosan használjuk fel a nevelőmunkánkban*
- *a kínálatból úgy válogatunk, hogy választásunk a nevelési feladatok sokoldalú megoldását segítse elő.*

Az együttműködés tartalma:

- könyvtárlátogatást (néhány alkalommal évente) szervezünk annak érdekében, hogy felkeltsük a gyermekek érdeklődését a könyvek és a könyvtár iránt
- lehetőséget teremtünk arra, hogy a közeli művelődési házak gyermek és családi programjairól tájékozódhassanak intézményünkben a szülők, néhány óvodás programra látogatást szervezünk
- az 5-7 éves gyermekeink számára múzeumlátogatást szervezünk, megfelelő előkészítéssel (múzeumi szakemberek segítségével) a gyermekek számára érthető, hozzájuk közel álló élményt szerzünk
- színházi élményhez az óvoda épületében szervezett, és színházlátogatások alkalmával juttatjuk a gyermekeket.
  - Részvétel a JAMK által szervezett mesemondó versenyen

4.4.2.4 Kapcsolat az egészségügyi intézményekkel, a XIII. ker. Önkormányzat Köznevelési és Szociális Osztályával

A kapcsolat intenzitását, rendszerességét elsősorban a törvényi szabályozások, ill. a fenntartói rendelkezések határozzák meg.

A kapcsolattartás elvei:

- az óvodában a gyermekek orvoshoz, védőnőhöz fűződő viszonyát pozitív attitűd erősítésével segítjük (rendszeres találkozás, barátságos légkör, az egészségügyi problémák tapintatos kezelése
- az esélyegyenlőség érvényesítése érdekében a védőnői hálózattal és a szociális osztály munkatársaival szoros együttműködés kialakítása a hátrányos helyzetű, valamint halmozottan hátrányos helyzetű családok gyermekeinek korai (3 éves kortól) óvodáztatásáért.

A kapcsolattartás formái:

- a hátrányos helyzetű családoknál családlátogatás megszervezése (védőnő, óvónő, vagy gyermekvédelmi felelős)
- hátrányos helyzetű családok életminőségének folyamatos figyelemmel kísérése kölcsönös tájékoztatással (védőnő, gyermekvédelmi felelős)
- a gyermekek rendszeres egészségügyi vizsgálatáról a gyermekorvos, ill. a védőnő gondoskodik, melynek helyéről, idejéről a védőnő informálja a szülőket a tagóvodák központi faliújságán, ill. a számukra szabályozott módon (hatályos EüM rendelet alapján)
- a különböző egészségügyi intézményekbe (gyermekorvosi rendelő, gyermekfogászat) csak ismerkedési céllal látogatnak el a gyerekek.

4.4.2.5 Kapcsolat a közoktatás-irányítással és a szakmai szolgáltató szervezetekkel

Az együttműködés intézményei

- *Budapest Főváros XIII. kerület Önkormányzat, Polgármesteri Hivatal*
- *Fővárosi 3. Számú Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság*
- *Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat 13. kerületi intézménye*
- *Prizma Általános Iskola és Óvoda EGYMI*
- *Heim Pál Mentálhigiénés Központ*
- *Prevenációs és Gyermekjóléti Központ,*
- *Gyámhivatal*
- *BRFK XIII. ker. Rendőrkapitányság*

Az együttműködés alapelvei:

- *A gyermek mindenekfelett álló érdekének képviselése*
- *intézményeink zavartalan működése érdekében korrekt, a szükséges kompromisszumok megkötésére kész, az alapvető célkitűzéseinket segítő együttműködésre törekszünk*
- *hangsúlyt fektetünk a kölcsönös bizalomra alapuló rendszeres kapcsolattartásra*
- *igényeljük a naprakész információk áramlását, törekszünk azok megszerzésére*
- *igényeljük a kerületi szakmai szolgáltatásokat (óvodapszichológusok, szaktanácsadó).*

Az együttműködés akkor eredményes, ha az óvodapedagógusok, a tagintézmény vezetőik, az intézményvezető, a fenntartó, a pszichológusok, az egészségügyi dolgozók, a szakmai és szakszolgálatok az óvodai nevelés eredményessége, a gyermekek sikeres életútjának megalapozása és támogatása érdekében együtt munkálkodnak.

4.4.2.6 Kapcsolat egyéb szervezetekkel

5. Az óvodai élet tevékenységformái

5.1 A játék

A játék az óvodás gyermek legjellemzőbb életmegnyilvánulása, az iskola előtti kor legfontosabb, leginkább fejlesztő alaptevékenysége.

A játékban fejeződik ki legkorábban és legteljesebben a gyermeki személyiség. A kisgyermek belső tartalmaik kifejezésére használják a hozzájuk legközelebb álló nyelvet, a játékot.

A játék – szabad képzettársításokat követő szabad játékfolyamat – a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete, melynek mindennap ki kell elégülnie. A kisgyermek a külvilágból és saját belső

világából származó tagolatlan benyomásait játékában tagolja. Így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, kreativitásukat fejlesztő és erősítő, élményt adó tevékenységgé.

A kisgyermek első valódi játszótársa a családban, az óvodában is a felnőtt – a szülő és az óvodapedagógus. Utánozható mintát ad a játéktevékenységre, majd amikor a szabad játékfolyamat már kialakult, bevonható társ marad, illetve segítőtvé, kezdeményezővé lesz, ha a játékfolyamat elakad. A felnőtt jelenléte teszi lehetővé a gyermekek közötti játékkapcsolatok kialakulását is.

A játékhoz megfelelő helyre és egyszerű, alakítható, a gyermeki fantázia kibontakozását segítő anyagokra, játékszerekre van szükség.

A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az indirekt irányítás felelősségét. Az óvodában fontos a szabad játék túlsúlyának érvényesülése.

Célunk

Széles körű játéklehetőségek biztosítása, melyek módot adnak arra, hogy a gyermekek boldog, egészséges lelkű, kiegyensúlyozott, a világ dolgai iránt nyitott, eleven eszű, elevenen mozgó, önállóan kezdeményezők legyenek.

Olyan érzelmi-akarati tulajdonságok kialakítása a gyerekekben, melyek lehetővé teszik a közösségbe való beilleszkedésüket, együttműködésüket.

Feladatunk

- *nyugodt, érzelmi biztonságot adó csoportlétkör megteremtése*
- *cselekvésre inspiráló, a gyermek kíváncsiságát felkeltő, esztétikus, harmóniát sugárzó környezet kialakítása*
- *megfelelő hely, idő, eszközök és élményszerzési lehetőségek biztosítása a különböző játékformákhoz, a mozgásos játékokhoz, a gyakorló játékokhoz, a szerepjátékokhoz, az építő, konstruáló játékokhoz, barkácsoláshoz, a szabályjátékokhoz, a dramatikus játékokhoz és a bábozáshoz*
- *a gyerekek képességeinek a lehető legalaposabb megismerése, elősegítése annak, hogy fejlődésük következő, magasabb szintjét fokozatosan elérhessék*
- *a gyermekcsoport társas kapcsolatainak megfigyelése, segítése*
- *a különböző játékfajták megjelenésének, differenciálódásának figyelemmel kísérése a gyerekek játékában*
- *modell értékű felnőtt viselkedési minta adása a játék közbeni magatartási, viselkedési, kommunikációs formákról*
- *a játék során kitárulkozó gyermeki személyiség tiszteletben tartása.*

A napirendben biztosítjuk a viszonylag összefüggő játékidőt. Meleg, megértő, elfogadó légkört alakítunk ki. A személyiségfejlődésben jelentkező szükségletek játékban történő „átfordításához” segítséget adunk. Kisebb körülhatárolt játéktereket alakítunk ki, ahol 4-6 gyermek együttjátszhat, illetve lehetővé tesszük, hogy a gyermek maga is alakíthasson a rendelkezésre álló tárgyakból, eszközökből újabb tereket. Megteremtjük a szabad mozgás, szabad társválasztás feltételeit. A csoport összetételét és fejlettségét figyelembe véve biztosítjuk a kellő mennyiségű játékeszközt. Tudatosan és folyamatosan szervezzük az óvodán belüli és kívüli élmény- és tapasztalatszerzési lehetőségeket. Megteremtjük az élmények sokféle feldolgozásának, az újrajátszásnak lehetőségeit. Formáljuk és erősítjük a csoporton belüli társas kapcsolatokat. Körülményeinkből adódóan alakítjuk a más csoportok gyermekeivel, felnőttekkel való kapcsolataikat. Lehetővé tesszük a különböző játékfajták sokszínű jelenlétét a csoport játékában (gyakorló-, szerep-, építő-, konstruáló játék, dramatizálás, bábozás stb.).

Tiszteletben tartjuk:

- a játék önkéntességét, szabadságát
- a gyermekek önállóságát, kezdeményezését, aktivitását, kreativitását
- önálló téma- és szerepvállalását
- az egyén és a csoport közös döntéseit, konfliktusmegoldásait.

Figyelemmel kísérjük:

- a játékhelyzetek kialakulását, változását, kombinációit
- a szabályok betartását, amelyeken az egyén és a közösség együttélése alapul
- figyelemmel kísérjük, feltárjuk és követjük a gyermeki érdeklődést
- az egyének és játszócsoportok játékát támogatjuk
- támogatjuk a gyermekek egymástól „tanulását” a játékban.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

Célunkat akkor érjük el, ha a gyermek

- örömmel, önfeledten játszik
- szükségleteinek és életkorának megfelelő játékot választ
- részt vesz közös játékban
- önálló, kezdeményező megnyilvánulásai vannak
- elfogadó, pozitív érzelmek kísérik a társakkal való játékban
- aktívan részt vesz az erőfeszítést, ügyességet igénylő játékokban is
- betartja és követi a megismert szabályokat
- képes kreatív együttműködésre, gondolkodásra
- megvalósítja egyéni ötleteit és azokat meri vállalni is

- helyesen választ az adott tevékenységhez anyagot, eszközt
- saját élményeit képes újrajátszani
- konfliktusait többnyire képes meg-, illetve feloldani
- kialakulnak olyan érzelmi-akarati tulajdonságaik, amelyek alkalmassá teszik a közösségben való sikeres eligazodásra (pl. türelem, együttérzés, segítőkészség, kitartás, küzdeni tudás stb.).

5.2 Munka jellegű tevékenységek

A gyermekek munka jellegű tevékenysége a játékkal sok vonatkozásban azonosságot mutat. A személyiségfejlesztés fontos eszköze. A gyermek utánzási vágyából fakad, hogy a környezetében látott felnőttek munkáját utánozza. Megfigyeli a rendszeresen visszatérő munkálatokat, és ráébred arra, hogy az emberi élet velejárója egy-egy adott cselekvéssor.

A játék és a munka jellegű feladatok integrálódása az egyén és a közösség együttműködését alakítja és erősíti.

A játék és a munka jellegű tevékenység önként és szívesen végzett aktív, cselekvő tapasztalás. A közösségi kapcsolatok alakításának fontos eszköze, a saját és a mások elismerésére nevelés egyik formája.

Tudatos pedagógiai szervezést és a gyermekkel való együttműködést igényel a pedagógustól.

A gyermek munka jellegű tevékenysége a közösségi kapcsolatok, a kötelességteljesítés alakításának eszköze, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.

Célunk

A gyermekekben olyan tulajdonságok kialakítása, hogy szívesen és örömmel tevékenykedjenek és az elvégzett munkát meg is tudják becsülni.

Feladatunk

- a munkafolyamatokat tudatos szervezése a gyermekekkel együttműködve
- a gyermekek eljuttatása a munkavégzéssel kapcsolatos jártasságok, készségek szintjére
- a személyiségfejlődésükhöz szükséges, attitűdök, képességek (pl. kitartás, önállóság, felelősségvállalás, céltudatosság) következetes alakítása és fejlesztése
- a gyermek egyéni képességeinek konkrét és reális értékelése
- a gyermek ösztönzése arra, hogy kezdeményezzen és többféleképpen próbálgasson egy-egy munkafolyamatot. Az önálló próbálkozás mellett a munkafogások megmutatása
- a tevékenységek során a kisebb gyermekek önállóságra törekvésének figyelemmel kísérése annak érdekében, hogy a nagyobb gyermekek segítőkészsége azt ne nyomja el

- *a szülők támogatása abban, hogy a gyermek otthon is gyakorolhassa az önkiszolgálást, és a családért végzett tevékenységeket*
- *példamutatás a munkához való viszonyunkban és munkatársainkkal való együttműködésünkben.*

Tartalom

- *Önkiszolgálás*
- *Közösségért végzett tevékenységek*

Önkiszolgálás

Szorosan összekapcsolódik az egészséges életmódra nevelés gondozási teendőivel (lásd egészséges életmód). Megismertetjük a gyermekeket egy-egy használati tárgy alkalmazásával, az önkiszolgálás különböző műveleteivel, azok sorrendjével.

Gyakorlás útján megszilárdítjuk az önkiszolgálás készségeit, kialakítjuk az önálló munkavégzés szokásait, ehhez egyéni fejlettség szerint segítséget nyújtunk.

Közösségért végzett tevékenységek:

a) naposi munka

b) a mindennapi élettel kapcsolatos állandó, és alkalmoszerű munkák(pl. segítség az óvónőnek és más felnőtteknek, alkalmi megbízatások)

c) környezet, növény és kisállat gondozás.

a) Naposság

A naposi feladatokkal fokozatosan ismertetjük meg a gyermekeket. A jelkép (kötény, napostábla vagy kitűző) nem csak a megbízást és a feladatvállalást jelzi, hanem vonzóvá teszi a tevékenységet, amire a gyermek büszke és örömmel, sikeresen teljesíti azt. Ügyeljünk arra, hogy a naposi munka elvégzése minél kevesebb időt vegyen el a gyermek játékidejéből.

A naposság időtartamában és feladataiban illeszkedik a folyamatos napirend kereteihez és formáihoz. A fokozatos feladatbővülés mindig a gyerekek fejlettségi szintjéhez kell, hogy alkalmazkodjon. A naposok munkáját az óvónő és a dajka segíti. Olyan légkört kell teremteni, amelyben a feladatokat a gyermekek örömmel végzik, társaikkal együttműködhetnek.

b) A mindennapi élettel kapcsolatos állandó és alkalmoszerű munkák

udvar és teremrendezés; játékelrakás; játékjavítás, tisztítás, készítés; egyéni megbízatások, üzenetek átadása; kerti munka; ünnepi készülődés (ajándékkészítés, szobadíszítés, csinosítás); házimunka jellegű tevékenységek.

c) környezet, növény, kisállat gondozás

A környezet, növény és kisállat gondozás során a gyermekek megismerkednek az egyes munkafolyamatokkal. Megtapasztalják, hogy hatással vannak környezetükre, a gondoskodás, felelősség érzését pl. etetés, környezet tisztítása, ültetés, locsolás, gereblyezés, etetés, stb.

A növények és kisállatok beszerzése előtt körültekintően szabad csak eljárni, csak az ANTSZ által engedélyezett élőlények kerülhetnek a gyermekek környezetébe!

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

Célunkat akkor érjük el, ha

- a gyerekek a munka során képesek együttműködni
- örülnek, ha feladataikat teljesíthetik
- önállóan, igényesen végzik a naposi munkát
- észreveszik környezetükben a „beavatkozás” szükségességét
- szívesen vállalkoznak egyéni megbízatások teljesítésére
- segítenek a kisebbeknek
- szeretnek meglepetést készíteni a társuknak és a szüleiknek (pl. születésnapi ajándék).

5.3 A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Az óvodai tanulás folyamatos, játékba integrált, önkéntes és cselekvéses tapasztalatszerzés. A teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, hanem az egész nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, komplex módon történik. A tanulás a nevelési folyamat szerves része, A tanulási folyamatnak szociális, mozgáson alapuló és értelmi képességeket mozgató összetevői vannak. Többnyire mindig, mindegyik összetevő jelen van. Az, hogy mikor, melyik dominál, mikor, melyik kap nagyobb hangsúlyt, az mindig az adott tanulási helyzettől, valamint a gyerek általános és pillanatnyi állapotától függ, konkrétan az egyenetlenül alakuló érési folyamatnak irányától és tempójától.

Lehetséges formái:

- utánzásos, minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás (szokások alakítása)
- játékba integrált, cselekvéses tanulás
- spontán játékos tapasztalatszerzés
- gyermeki kérdésekre és válaszokra épülő ismeretszerzés
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés
- gyakorlati problémamegoldás

- *az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban megvalósuló tanulás.*

Célunk

- *Elsődlegesen az óvodás gyermek kompetenciáinak fejlesztése, az ismeretek adekvát alkalmazására, felhasználására felkészítés.*
- *A gyermeki kíváncsiságra, érdeklődésre alapozva a tudás, tanulási utáni vágy felkeltése.*
- *A gyerekek képességeinek fejlesztése, differenciált személyiségfejlődésük segítése, hogy képessé váljanak az iskolai tanulásra.*
- *A holisztikus szemléletmód kialakítása.*

Feladatunk

- *gyermekek örömteli tevékenységi, megismerési vágyának kielégítése*
- *a gyermekek előzetes tapasztalatainak, ismereteinek a figyelembe vétele*
- *változatos, a gyermek cselekvő aktivitására épülő, sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalás lehetőségének biztosítása*
- *tanulást támogató környezet megteremtése*
- *személyre szabott, pozitív értékeléssel a gyermek személyiségének kibontakoztatása*
- *a különböző képességek, készségek és a meglévő tudás egyenrangúságának biztosítása*
- *az ismeret, attitűd, képesség hármasságának (kompetencia) érvényesítése*
- *a gyermek értelmi képességeinek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) fejlesztése*
- *érzelmi-akarati tulajdonságaiknak edzése (folyamatosság és fokozatosság) feladattudatuk és feladattartásuk erősítése érdekében*
- *a több érzékszervvel, változatos módon történő megtapasztalás lehetőségének biztosítása*
- *a gyermek egyéni képességeinek nyomon követése, az ehhez igazodó differenciált fejlesztés megvalósítása*
- *a gyermek tanulás iránti vágyának felébresztése, kíváncsiságuk, érdeklődésük fenntartása (életkoruknak megfelelő ideig)*
- *a természeti és társadalmi környezetben szerzett tapasztalataik rendszerezésének tudatos szervezése*
- *a kiemelkedő képességű, tehetséges gyermek felismerése és fejlesztése*
- *rész-képesség lemaradás, illetve egyéb potenciális tanulási zavar időbeni kiszűrése, jelzés a megfelelő szakembernek és a tagóvoda vezetőjének.*

Munkánk során a kötetlen- és kötött foglalkoztatási formákat egyaránt alkalmazzuk. A kötött foglalkoztatásnál a gyermekek motiváltságának fenntartása ugyan olyan fontos, nélkülözhetetlen tényező, mint a kötetlen formánál.

A kétféle foglalkoztatási formán belül mód nyílik a különböző munkaformákban történő tevékenykedésre: egyéni, páros, mikrocsoportos, frontális.

A tanulás szervezésének elvei

Az óvodapedagógus vegye figyelembe:

- *az előzetesen megszerzett tapasztalat, ismeret (tudásanyag) bőségét és mélységét*
- *a gyermekcsoport összetételét, értelmi, érzelmi érettségét*
- *, hogy .*
- *az egyénileg haladó gyermekek tempóját (a gyermekhez igazodó tanulásszervezés, egyéni módszerek alkalmazása)*
- *a megfelelő eszközök alkalmazását*
- *a közösen szerzett élményekből a gyermek által hasznosított tapasztalatokat a saját képességének.*

Az óvónő által kezdeményezett kötött tevékenységi formák időtartama középső csoportban maximum 20-25 perc, nagycsoportban 30 – 35 perc. Kiscsoportban a kötött testnevelési foglalkozás időtartama 20-25 perc.

- *A tanulás szervezésének elvei: kreatív gondolkodást, képzeletet mozgósító, fejlesztő tevékenységek biztosítása*
- *Munkaformák:*
  - egyéni foglalkoztatás*
  - mikrocsoportos*
  - frontális*
- *Javasolt módszerek:*
  - *bemutató, bemutatás,*
  - *minél több helyszíni megfigyelés;*
  - *kísérletezés, gyűjtögetés;*
  - *gyakorlás,*
  - *közvetlen tapasztalatszerzés,*

- ellenőrzés, értékelés
- *Alapelvek a tanulási folyamat értékeléséhez:*
  - differenciálás
  - játékosság,
  - folyamatosság
  - fokozatosság
  - következetesség

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

Célunkat akkor érjük el, ha

- *értelmi képességeik koruknak megfelelő szinten vannak (észlelés, érzékelés, figyelem, gondolkodás, emlékezet)*
- *a tanuláshoz szükséges kompetenciáik koruknak megfelelően fejlettek*
- *kialakulnak az iskolába lépéshez szükséges készségek, képességek, kulcskompetenciák*
- *megjelenik feladattudatuk, kitartásuk, önállóságuk*
- *természetes módon, szorongás nélkül, érdeklődéssel tevékenykednek*
- *problémamegoldó képességük, kreatív gondolkodásuk, helyzetfelismerésük jó szintű*
- *nyitottak az őket körülvevő világra, kíváncsiságuk belső motivációvá alakul*
- *a tanulás eredményeként tudásuk, ismeretük gazdag, sokrétű*
- *a részképeség és tanulási zavaros gyermekek időben megfelelő szakemberhez kerülnek*
- *a tehetséges gyermekek is megtalálják a kiemelkedő képességüknek megfelelő tevékenységet.*

5.3.1 Művészeti nevelés

5.3.1.1 Vers, mese

Szorosan összefonódik az anyanyelvi neveléssel, a zenével, a mozgásos játékokkal. Fontosnak tartjuk, hogy nyelvileg tiszta és értékes mesét, verset halljanak a gyerekek.

Célunk

- *A magyar nyelv szépségének, kifejezőerejének megismertetésével, a helyes nyelvhasználattal, mondatszerkesztéssel a biztonságos önkifejezés megalapozása.*
- *A gyermekek anyanyelvi kultúrájának, izlésének fejlesztése, a népi a klasszikus és a kortárs irodalmi művek közvetítésével, a kultúra átörökítése, az irodalmi művek érték közvetítő hatásainak érvényesítése.*

- *A verselés, mesélés tanítson emberi kapcsolatokra, adjon alkalmat „belső képek” kialakításával az érzelmek feldolgozására, a feszültségek feloldására.*
- *A gyermekek pozitív személyiségjegyei alakuljanak, erősödjenek a csodákkal teli meseélmények segítségével és a versek zeneiségével, rímeinek csengésével. Szívesen hallgassanak mesét, verset, mondókát.*
- *Az irodalom megszerettetése, élmény nyújtása mese,vers által; a fejlődő személyiség tudatformálása.*

Feladatunk

- *változatos irodalmi élmények közvetítése*
- *elsősorban a magyar népi, illetve műalkotásokból történő választás, valamint kortárs irodalmi művekből és a nemzeti és etnikai kisebbségek verseiből, meséiből, valamint a migráns gyermekek hazájának kulturális értékeiből történő merítés*
- *a gyerekek beszédkedvének felkeltése és beszédkulturájuk alakítása*
- *nyugodt, kényelmes körülmények teremtése az irodalmi művek befogadására*
- *a mese-, versmondás, bábozás és dramatizálás szokásainak, szertartásainak kialakítása*
- *bábozás a gyerekeknek, közös bábszínházi élmények megszervezése*
- *az óvónői előadásmód tükrözze anyanyelvünk hangzásvilágát, ritmusát, dallamát*
- *metakommunikációs eszközökkel érzékletes, de ugyanakkor természetes alkalmazása*
- *a gyerekek számára az önkifejezés lehetőségeinek felkínálása, ösztönzése a saját vers- és mese alkotásra, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálására kihasználva a helyi adottságokat (pl. nyílt színpad területén lévő színpad felhasználásával)*
- *a szülők figyelmének felhívása a beszélgetések, a beszélgetéssel kísért együttes tevékenységeknek a gyerekek értelmi és érzelmi fejlődését serkentő, a szülő-gyerek kapcsolat erősítő hatására*
- *az élő előadásban elhangzó mese-vers jelentőségének hangsúlyozása a szülőknek az audiovizuális eszközök által közvetítettekkel szemben*
- *a szülőknek segítségnyújtás az igényes gyermekirodalom kiválasztásához.*
- *az óvodakönyvtár folyamatos működtetése*
- *színházi, bábszínházi élmények nyújtása (pályázati lehetőségek kihasználásával)*

A mesekiválasztás szempontjai:

- *nyelvileg tiszta legyen a szöveg*
- *pozitív emberi kapcsolatokat tanítson*
- *mélyítse az önismeretet*
- *segítse a világ megismerését*
- *tanítson az indulatok feldolgozására*
- *ne hiányozzon a humor*
- *alkalmazkodjon a gyermek életkori sajátosságaihoz*
- *oldja a szorongást*
- *a pihenés, alvás előtti mesélésre szánt művek segítsék a megnyugvást, ellazulást.*

A fejlesztés tartalma:

- *3-4 éves korban: ritmizált, egyszerű dallammal kísért mesék; népi mondókaanyag*
  - 8-10 mondóka, hangutánzó mondókamese, ismételtetése*
  - 8-10 mondóka, hangutánzó mondókamese, formula-mese, állatmese meghallgatása*
  - 10-12 új mese (főleg állatmesék, láncmesék, formula-mesék)*
- *4-5 éves korban: környezetről, időjárásról, évszakok megfigyeléséből, természeti jelenségek, tárgyak, állatok megszemélyesítésével létrehozott mondókák, hangutánzó mesék, párbeszédes mondókák; népköltészeti ihletésű, ritmusleleményt tartalmazó versek, humoros, vidám versek; prózai állatmesék, egyszerűbb szerkezetű tündérmesék*
  - 2-3 kiolvasó*
  - 6-7 rövid vers ismételtetése; és legalább ennyi meghallgatása*
  - 12-14 új mese*
- *5-6-7 éves korban: korábban megtanult mondókák, mondókamesék, versek; kiszámoló, hintázó, labdázó, párválasztó mondókák; szép magyar versek; állatmesék, tréfás mesék, nagy tündérmesék; mesefűzés a gyerekekkel közösen*
  - 4-5 kiszámoló, mondóka*
  - 10-15 vers*
  - 12-15 új mese*

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

Célunkat akkor érjük el, ha

- *a gyerekek játék közben is odaillő mondókákat, verseket, rigmusokat mondogatnak*
- *szívesen hallgatnak mesét, kérik a mesék ismétlését*
- *önálló verselésre, mesemondásra vállalkoznak*
- *segítenek a mesemondás, verselés helyének, feltételeinek kialakításában*

- *tevékenyen, aktívan vesznek részt a beszélgetésekben, felfogják, megértik a hallott irodalmi mű témáját, humorát, költői képeit, a hangzás, a hangulat, érzelem és alkalom egységében*
- *megszilárdulnak a mesehallgatáshoz kapcsolódó szokásaik, figyelmük fenntartásának és ellenőrzésének egyezményes jelzései,*
- *össze tudják kötni a folytatásos mesék, verses mesék, meseregények szálait*
- *vannak kedvenc mesehőseik, a velük történetek megjelennek a játékokban (bábozásban, dramatizálásban, szerepjátékban)*
- *beszélgetnek az elhangzottakról, megjegyzik az érdekes mese és szófordulatokat, furcsa, vagy szép hangzású neveket, s ez beépül aktív szókincsükbe*
- *kialakul a képességük a belső képteremtésre*
- *vigyáznak a könyvre.*

5.3.1.2 Ének, zene, énekes játék

A zenei nevelés az óvodai élet mindennapjait áthatja, színesebbé teszi életünket, formálja mindannyiunk (gyermek, felnőttek) személyiségét.

Fontosnak tartjuk a zenei műveltség megalapozását, az ízlés formálását, a magyar népi játékok megismertetését, és megszerettetését.

Célunk:

- *A zene iránti érdeklődés felkeltése, befogadására való képesség megalapozása.*
- *A közös éneklés, a közös játék örömeinek megéreztetése, ami fejleszti a gyermekek zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát.*
- *A gyermekek jussanak minél több olyan zenei élményhez, amely megalapozhatja zenei anyanyelvüket.*
- *A szülőföld értékeinek átörökítése énekes népszokások, népi mondókák, dalos játékok valamint a népzene megismertetése, megszerettetése által.*
- *Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások segítségével a gyermek zenei képességeinek és zenei kreativitásának alakítása, a gyerek érzelmi, esztétikai világának gazdagítása.*

Feladatunk

- *igényes zenei kultúrát képviselő dalok, dalos játékok, mondókák kiválogatása, összeállítása az életkornak és az adott csoport képességszintjének megfelelően*
- *a nemzeti és etnikai kisebbségek és a migráns gyermekek hazájának kulturális értékeit is figyelembe vevő dal- és zenei anyag választás*
- *kellemes légkör biztosítása az énekes, táncos játékokhoz, sok zenei élményt nyújtása*

- *a zenei képességek, készségek(a ritmus, éneklés, hallás, mozgás) alakítása, fejlesztése*
- *a gyermek zenei kreativitásának és alkotókészségének a fejlesztése*
- *a gyermeki tehetség kibontakoztatása sokféle hangszer megismertetésével és használatával*
- *a gyermek zene, éneklés iránti érdeklődésének felkeltése*
- *a zene befogadására való képességek megalapozása*
- *különböző, változatos módszerekkel és eszközökkel a gyermek ritmusérzékének fejlesztése*
- *a magyar népi kultúra kincseinek, a népszokások egyes elemeinek, az ünnepeinkhez kapcsolódó zenék, dalok megismertetése*
- *a gyermek tér és formaérzékének fejlesztése a játékok során alkalmazott különböző térformák gyakorlásával.*
- *differenciált szervezeti formák (mikro és makrocsoportos formában, lehetőség szerint szabad levegőn)*
- *csak művészi értékű zenei anyaggal neveljük (pl.:Forrai Katalin Ének az óvodában)*

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

Célunkat akkor érjük el, ha

- *örömmel énekelnek, csoportosan és egyénileg, önálló indítással életkoruknak megfelelően tisztán*
- *képesek az egyenletes lüktetés és ritmus együttes gyakorlására*
- *ismerik és megkülönböztetik a „tá” és „ti-ti” ritmusokat, tisztában vannak a szünet, mint zenei egység jelentésével*
- *megkülönböztetnek halk-hangos, magas-mély, gyors-lassú fogalompárokat énekes gyakorlatban is*
- *képesek dallamfelismerésre kezdő vagy belső motívumról*
- *ismernek néhány ütőhangszert, azokat önállóan és változatosan használják az egyenletes lüktetés és ritmus kifejezésére, valamint az éneklés kíséretére is*
- *egyszerű, játékos mozgásokkal kísért körjátékokat, gyermekjátékokat egyöntetűen, esztétikusan játszanak.*
- *jól ismerik a különböző mozgásformák, térformák kialakítását (kör, csigavonal, hullámvonal, páros kör, mindenki párban, csillagforma, szűkülő és táguló kör, kaputartás, bújás)*
- *megfigyelnek és megkülönböztetnek finomabb hangszíneket a természetben, a környezetben hallható zörejekben, beszéd és énekhangokban, valamint hangszereken játszott zenében.*

5.3.1.3 Rajzolás, mintázás, kézi munka

Az érzelmi kommunikálást, a gyermekek érzelmeinek, gondolatainak kifejezését a művészetek eszközeivel alakítjuk ki és fejlesztjük. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül.

Célunk

- *A gyermekek a családban és a közösségben szerzett élményeik hatására, belső fantáziaviláguk, érzelmeik segítségével, egyéni szabad önkifejezésre válnak képessé.*
- *Esztétikai érzékenységük, a szép iránti fogékonyságuk alakítása.*
- *A helyes ceruzafogás elsajátíttatása.*

Feladatunk

- *a gyermekek megismertetése az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, mintázás és kézi munka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival(hagyományörzés, hagyományos népi technikák: pl. szövés, fonás, hímzés, batikolás, agyagozás)*
- *lehetőség teremtése a különböző technikák, változatos módon történő alkalmazásához, a megfelelő készségszint kialakításáig történő gyakorlásához, optimális körülmények megteremtése a gyermekek ábrázoló tevékenységének elősegítésére: elegendő hely és idő, az eszközök hozzáférhető helyen történő elhelyezése (elegendő mennyiségben, megfelelő minőségben)*
- *a gyerekek hozzásegítése a tevékenység funkcióörömeinek sokszori átéléséhez, türelmes kivárása, míg e tevékenykedés során felébred a „valamit létrehozás” vágya, a gyermekek eljutnak az alkotó tevékenység öröméig*
- *a gyermek differenciált segítése a saját szintjéhez képest történő fejlődésben*
- *a gyermekek önálló önkifejezésének segítése egész nap folyamán*
- *a gyermek érzékelésének, észlelésének és képzeletének, sík és térbeli tájékozódó képesség kialakulásának, fejlődésének segítése*
- *vizuális tapasztalatok nyújtása,*
- *képi, kommunikációs nyelv kialakulásának elősegítése,*
- *lehetőség biztosítása a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.*
  - *Önbizalom, önkifejezés ,kreativitás fejlesztése*
  - *Igényesség, díszítőérzék fejlesztése(feladattudat, feladattartás)*
  - *Vizuális emlékezet, vizuális kifejezőkészség fejlesztése*

- *Saját és mások munkájának megbecsülése*
- *Hagyományőrzés*
- *Az anyagok újrahasznosítása*

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

Célunkat akkor érjük el, ha

- *kialakul a gyermekekben egy sajátos képi kommunikációs nyelv*
- *bátrak, ötletesek az építésben, a téralakításban*
- *tevékenyen részt vesznek az őket körülvevő tér, valamint a térbeli makettek rendezésében*
- *képalakításaikban egyéni módon jelezni tudják az elemi térviszonylatokat. Élményeik, elképzeléseik, képzeletük megjelenítésében többnyire biztonsággal használják a képi kifejezés változatos eszközeit*
- *szín- és formaábrázolásuk változatos*
- *emberábrázolásaikban megjelennek a részformák, próbálkoznak a legegyszerűbb mozgások jelzésével is*
- *tudnak formákat mintázni emlékezéseik alapján és megfigyeléseik felhasználásával*
- *önállóan tudják alkalmazni a megismert technikákat, önállóan díszítenek tárgyat, elképzeléseik megvalósításában kreatívan alkalmaznak egyszerre akár több ismert technikát*
- *kialakul a finom kézmozgás képessége biztos és helyes ceruzafogással*
- *vonalvezetésük balról jobbra halad*
- *esztétikai élmény létrehozásával gazdagodik személyiségük*
- *ismernek 2-3 műalkotást, jellegzetes épületet, hidat.*

5.3.2 Mozgás, edzés, szervezett mozgás

A mozgás és az edzés felerősíti és kiegészíti a gondozás és egészséges életmódra nevelés hatását és hozzájárul a harmonikus, összerendezett, fegyelmezett nagy és kismozgások kialakulásához.

A tornának, játékos mozgásoknak, az egészséges életmódot erősítő egyéb tevékenységeknek teremben és szabad levegőn, eszközökkel és eszközök nélkül, spontán vagy szervezett formában az óvodai nevelés minden napján-az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve- minden gyermek számára lehetőséget kell biztosítani.

Szabad, spontán mozgás:

A mozgást nem kell megszerettetni a gyerekekkel, mert állandó belső késztetést éreznek, örömmel és természetes módon gyakorolják.

Az óvoda udvara lehetőséget nyújt a mozgásformák gyakorlására, mozgásos játékokra, miáltal a gyerekek természetes mozgásigénye sokrétűen kielégül. A gyermekek különböző terepeken gyakorolhatják a különböző fogó játékokat, mászásokat, gurulásokat, bújócskát, stb.

A csoportszobákban fontos szempont, hogy elegendő teret, rögzített és/vagy mobilizálható, eszközt biztosítsunk a mozgásos játékokhoz. Így a gyermekek váltakozva használhatják azokat a torna és egyéb eszközöket, amelyek testedzésüket, mozgásfejlődésüket is szolgálják.

A jó levegő, napfény, víz segítik a gyermekek edzését. Késő ősszel és télen az udvar mozgáslehetősége időnként kevésnek bizonyul. Sétákkal, közeli játszóterek látogatásával a levegőzés és mozgás adta lehetőségeket szükséges kiegészíteni.

Nyáron fontos gondoskodni a nap, a lég- és vízfürdőzésről. Módszere, szervezése a nevelőtestület által kidolgozott, a helyi körülményeket figyelembe vevő nyári terv alapján történik.

Szervezett mozgás

A sokoldalú képességfejlesztés révén szorosan kapcsolódik más nevelési területekhez.

a) mindennapos testnevelés

25-30 percben (az életkori, egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve) sok játék, pergő ritmusú, frissítő mozgás jellemzi. Szervezése lehetőség szerint a szabad levegőn javasolt, hogy kedvező élettani hatását elérje. lehetőség szerint a délelőtti időszakban 10 óra után)

b) testnevelés foglalkozása az új szemléletű testnevelés módszertanának alkalmazása

a természetes emberi alapmozgások, mint pl.: járás, futás, ugrás, dobás, mászás, kúszás, gurulások, egyensúlyozások, mozgásos játékok alkotják.

c) a fenntartó által biztosított mozgástevékenységek

Célunk

- *A gyermekek természetes mozgáskedvének megőrzése, mozgásigényük kielégítése.*
- *Rendszeres mozgással az egészséges életvitel megalapozása.*
- *A gyermeki személyiség sokoldalú, harmonikus fejlesztése a gyermek testi- és mozgásfejlesztésén keresztül.*
- *A természetes mozgásfajták gyakoroltatásával alakuljanak ki azok a feltételes reflexek, melyek a gyerekek összerendezett és gazdaságos mozgását létrehozzák.*
- *Téri tájékozódás, oldaliság kialakítása.*

Feladatunk

- *a mozgás beépítése természetes módon a gyermek tevékenységébe*
- *mozgásra inspiráló biztonságos környezet kialakítása*

- *a baleset elkerülése érdekében a mozgástevékenység szabályainak kialakítása gyermekekkel közösen, majd fokozott betarttatása*
- *mozgásos tevékenység lehetőségének biztosítása a csoportszobában és az udvaron*
- *a gyermekek természetes mozgásának: a járás, a futás, támasz, függés, egyensúlyozás, ugrás, dobás; a ritmusérzék, motorikus képességek differenciált fejlesztése, az alapmozgások koordinációjának elősegítése*
- *a gyermekek testi képességeinek: erő, gyorsaság, ügyesség, állóképesség fejlesztése*
- *gimnasztika, néhány talajtorna elem, labdagyakorlatok, testnevelési játékok megismertetése a gyerekekkel*
- *a testnevelés foglalkozások anyagába testalkati deformitások megelőzésére speciális gyakorlatok beiktatása*
- *prevenációs feladatok megvalósítása: nagymozgás-fejlesztés, egyensúlyérzék-fejlesztés, szem-kéz, szem-láb koordináció fejlesztése, testséma-fejlesztés, térpercepció-fejlesztés, finommotorika-fejlesztés, keresztcsatornák fejlesztése*
- *odafigyelés a gyermekek optimális terhelésére, a gyerekek egyéni szükségleteire és képességeire*
- *sikerélmény nyújtása, amely a gyermekeket aktív részvételre ösztönzi*
- *az egészséges versenyszellem alakítása, formálása*
- *a helyzetfelismerés, döntés, alkalmazkodó képesség segítése, a személyiség akarati tényezőinek alakítása.*
  - *mozgásfejlesztés a szabad játékban (feltételek, lehetőségek..) minden csoportban mozgásfejlesztő eszközök használatának biztosítása az egész nap folyamán*

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

Célunkat akkor érjük el, ha

- *növekszik a gyermek teljesítőképessége, teherbíró és ellenálló képessége, mozgása összerendezettebbé, ügyesebbé, megfelelő ritmusúvá válik*
- *szereti és igényli a mindennapos mozgást*
- *mozgása harmonikus, összerendezett*
- *téri tájékozódása kialakult, irányokat meg tud különböztetni*
- *magabiztosan alkalmazza a jobb-bal kifejezéseket, ismeri saját testét, testrészeit, képes meg is nevezni és beazonosítani*
- *fizikai erőnléte, állóképessége életkorának megfelelő*

- *kialakult a szem-kéz, szem-láb koordinációja*
- *fejlett az egyensúlyérzéke*
- *a mozgásos játékok, gyakorlatok téri helyzetek felidézésére képes, vizuálistemóriája korának megfelelően fejlett*
- *ismer legalább egy labdajátékot (foci, kidobós)*
- *ismeri legalább 2-3 kéziszer használatát (labda, ugrókötel, karika)*
- *képes alkalmazkodni társaihoz, korának megfelelően fejlett az önuralma, toleráns, együttműködő, segítőkész*
- *ismeri a csapatjáték szabályait*
- *egészséges versenyszellemmel képes küzdeni.*

5.3.3 A külső világ tevékeny megismerésére nevelés

Szeretnénk olyanná nevelni óvodásainkat, akik a természeti- emberi-tárgyi környezetükben jól eligazodnak, pozitívan viszonyulnak a természethez, az emberi alkotásokhoz ,megtanulják azok védelmét ,az értékek megőrzését, életkoruknak megfelelő magatartás- és viselkedéskultúrával rendelkeznek.

Célunk:

- *Tapasztalatok, ismeretek nyújtása - a természeti-emberi és épített környezet jelenségeiről, a hazai táj, a helyi hagyományok , szokások, a családi és tárgyi kultúra értékeiről- amelyek segítik a gyermekeket az életkoruknak megfelelő biztos eligazodásban, tájékozódásban.*
- *A természetet szerető, védő emberi értékek alakítása, környezettudatos viselkedés megalapozása. Olyan szabályok, magatartás formák megismertetése, amelyek a természet védelmére, megóvására nevelnek.*
- *A gyermekek kíváncsiságának felkeltése a körülöttük lévő dolgok, tárgyak, jelenségek mennyiségi alaki, nagyságbeli és téri különbözőségeinek összefüggéseire. A biztos téri tájékozódás elősegítése.*

Feladatunk

- *a gyermekek személyiségének komplex tevékenységekkel, cselekedtetéssel történő fejlesztése, amelyek képességeikhez, fejlődési ütemükhöz alkalmazkodnak*
- *igazodás a gyermekek életkori sajátosságaihoz, az egyéni fejlettségi szintjükhöz, eltérő élmény- és ismeretanyagukhoz*

- *sok élmény, elegendő idő, megfelelő hely és eszköz biztosítása a spontán, és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, a környezetkultúra és a környezettudatos életvitel szokásainak alakítására*
- *a környezetük jelenségeinek, tárgyainak, tulajdonságainak mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyainak felfedeztetése, tapasztalat szerzettetés játékos formában*
- *a valóság objektív bemutatásával a gyermekek segítése abban, hogy meglássák az összefüggéseket, képesek legyenek megfogalmazni is azokat, rávezetésük a helyes ítéletek alkotására*
- *gazdaságosságra (takarékoságra) és újrahasznosításra törekvés, pozitív mintakövetéssel szemléletük formálása*
- *tevékenykedtetésük során a gondolkodási műveletek fejlesztése, a logikus gondolkodás megalapozása*
- *a gyerekek megtanítása arra, hogy a szerzett tapasztalatokat különféle szempontok alapján rendszerezék*
- *annak a célkitűzésnek az elősegítése, hogy a problémahelyzetekben a gyerekek maguk találják ki a megoldást, próbálkozzanak, kísérletezzenek, éljék át a felfedezés örömét*
- *a gyermekek önálló vélemény alkotásának elősegítése, döntési képességeik fejlesztése a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában*
- *óvónői irányítással különböző játékok szervezése, amelyek segítik a gyermekek képességeinek célzott fejlesztését (pl. logikai fejtörők, nyelvi játékok stb.)*
- *differenciált feladatadással annak az elősegítése, hogy a gyermekek önmaguk lehetőségeihez képest fejlődjenek*
- *a gyermekek által feltett kérdésekre igényes, értelmi szintjükhöz igazodó válaszadás érdeklődésük és beszédkedvük megőrzése érdekében*
- *a gyermekek egyéni feladatmegoldásának meghallgatása, a sajátos logika elfogadása*
- *a kommunikatív és együttműködési képesség fejlesztése.*

5.3.3.1 A környezet megismerésére nevelés

- *Belső és külső környezet megismerése*
- *Jeles napok, zöld ünnepekről megemlékezés*
- *Kísérletezések*
- *A gyerekek számára érthető helyi környezeti értékek összeállítása*

-gyógynövények az óvodaudvaron:

- a közösen ültetett haszonnövények gondozása, fogyasztása

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

Célunkat akkor érjük el, ha

- *a gyermekek tudják személyi adataikat, szülei nevét, foglalkozását, testvéreik nevét, életkorát*
- *ismerik a család életét, a családtagok otthoni munkáját*
- *ismerik a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magtartási formák és szokások amelyek a környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek*
- *gyakorlottak az elemi közlekedési szabályok betartásában, elsajátították az alapvető viselkedési szabályokat*
- *tudják csoportosítani az ismert közlekedési eszközöket*
- *ismerik a környezetükben lévő intézményeket (tűzoltóság, rendőrség, orvosi rendelő iskola, könyvtár, művelődési ház, zöldségüzlet, élelmiszer üzlet, piac stb.), tisztában vannak az itt dolgozó emberek munkájával*
- *felismerik és megnevezik a környezetükben észlelhető színeket, azok árnyalatait, fel tudják emlékezetből is idézni azokat*
- *ismerik a természet változásait, felismerik az időjárás és az öltözködés közötti összefüggéseket*
- *ismerik az évszakok jellegzetességeit*
- *tudják a napok nevét, sorrendjét, ismerik a napszakokat*
- *tudnak különbséget tenni az élő és élettelen természet jelenségei, elemei között*
- *az általuk ismert állatokat életmódjuk, külső jeleik, lakóhelyük alapján tudják csoportosítani, ismerik a környezetükben élő állatokat és növényeket, azok gondozását és védelmét*
- *ismerik az emberi test felépítését, a testrészek nevét, funkcióját, törekednek testük tisztában tartására*
- *ismerik az orvos gyógyító munkáját*
- *kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek.*

5.3.3.2 A matematikai nevelés

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

Célunkat akkor érjük el, ha

- *gondolataikat kifejezik tevékenységeikkel, és szóban is*

- képesek csoportosan, párokban, egyénileg feladatmegoldásokra, együttműködésre
- képesek mennyiségek összehasonlítására különböző szempontok szerint
- képesek megfelelő szöveget alkotni mennyiségi viszonyokat ábrázoló képekről
- azonosítani tudnak síkbeli és térbeli alakzatokat, formákat
- képesek minta utáni másolásra
- tudnak tájékozódni a térben, ismerik a téri viszonyokat
- saját magukat képesek a térben elhelyezni, más irányhoz, tárgyhoz viszonyítani
- tudnak tájékozódni a síkban
- felismernek mennyiségi, alaki, nagyságbeli, téri viszonyokat
- a cselekvő szemléletes és képi gondolkodás mellett kialakul az elemi fogalmi gondolkodásuk.

6. Integráció

Elutasítjuk a hátrányos megkülönböztetést bármilyen okból, így különösen a gyermek vagy hozzátartozói bőrszíne neme, vallása, nemzeti, etnikai hovatartozása, politikai vagy más véleménye, nemzetiségi, etnikai vagy társadalmi származása, vagyoni és jövedelmi helyzete, kora, cselekvőképességének hiánya vagy korlátozottsága, születési vagy egyéb helyzete miatt. Társadalmi beilleszkedését segítjük a kiemelkedő tehetségestől a gyenge adottságúig, tekintet nélkül egyesek akadályozottságára, s az esetleg tapasztalható nagyon eltérő képességeire.

Természetesnek vesszük és értékékként kezeljük a különböző, sokszínű kulturális hátteret, gondolkodásmódot, másságot.

Célunk

A harmonikus, nyugodt, biztonságot adó óvodai környezetben természetessé váljon a gyerekek között személyiségük különbözősége.

Feladatunk

- *inkluzív szemlélettel a különbözőséget elfogadó viselkedés és magatartás alakítása a gyermekközösségekben, ezen belül különösen a tolerancia, türelem, megértés, figyelmesség, segítőkészség, empátiás készségek alakítása.*

6.1 Részképesség-zavarok

Minden gyermek más, alapvető joga, hogy sajátos szükségleteinek, állapotának megfelelően segítséget kapjon képességei, készségei kibontakoztatásához. Különbözőségük miatt hasonlóan

társaikhoz az egyéni bánásmódot alkalmazzuk, a részfunkciók fejlesztésén túl az általános személyiségfejlesztést tekintjük feladatunknak.

A részképesség-zavarok alapvetően nehezítik az iskolai tanulás során az olvasás, írás, matematika elsajátítását, ezért az óvodai foglalkozásokat preventív vagy korrekciós céllal szervezzük.

Felfogásunk szerint:

- *minden kisgyerek fejleszthető*
- *a meglévő képességekből indulunk ki*
- *a megkésett, vagy zavart szenvedett képességek fejlődését támogatjuk, megsegítjük.*

Ha a gyermekek, főként a nagycsoportos korúak, illetve további nevelési évre óvodában maradtak nem érik el társaik, korosztályuk fejlettségi szintjét, illetve az iskolába lépéshez szükséges fejlettségi szintet, pedagógiai, s ha szükséges pszichológiai vizsgálatot kell kényesíteni annak érdekében, hogy pontosan tudjuk, miben kell a gyermek segítségére lennünk az elkövetkezendő nevelési évben. Tudnunk kell honnan indulunk el és hova akarunk eljutni a gyermek egyéni fejlesztésében. Ezek ismeretében részletes fejlesztési tervvel segítjük a gyermek egyéni, önmagához viszonyított fejlesztését (szakmai segítőik igénybevételével: fejlesztőpedagógus, Nevelési Tanácsadó, utazó gyógypedagógus, logopédus, pszichológus).

Célunk

A gyermek állapotának megfelelő segítséget kapjon képességei, készségei kibontakoztatásához, személyiségének védelméhez, fejlesztéséhez.

Feladatunk

- *a gyermekek meglévő képességeiből kiindulva a részleges zavart szenvedett és/vagy késve jelentkezett képességek fejlődésének támogatása, az önállóságuk fejlesztése, az ehhez szükséges feltételek megteremtése.*

Fejlesztő óvodapedagógus feladatai

- *az óvónők jelzése alapján a korrekciós fejlesztést igénylő gyermekek megfigyelése, képességeik felmérése (az ehhez szükséges szülői jóváhagyás beszerzése), a mérés értékelése*
- *egyéni fejlesztő programok kidolgozása, koordinálása a csoportos óvodapedagógusokkal, pszichológussal, logopédussal*
- *az előző nevelési évben a fejlesztő foglalkozásokban részesült gyermekek ellenőrző felmérése, esetleges egyéb szakértői, fejlesztési javaslatok figyelembe vételével szükség esetén egyéni fejlesztő programok kidolgozása, ennek további koordinálása*

- *egyéni, illetve kiscsoportos fejlesztő foglalkozások megtartása elsődlegesen a gyermekcsoportban, ahol párhuzamos tevékenységként kezdeményezi a fejlesztő játékot. Indokolt esetben a gyermek kivihető a „fejlesztő” szobába (játsszó szobába)*
- *a fejlesztés folyamatos koordinálása a csoportos óvodapedagógusokkal, pszichológussal, logopédussal*
- *a szülők rendszeres tájékoztatása a gyermekük fejlődéséről*
- *folyamatos kapcsolattartás a speciális szükségletű gyermekeket fejlesztő szakmai segítő intézményekkel, fejlesztőkkel (pl. Korai Fejlesztő).*

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

Célunkat akkor érjük el, ha

- *örömmel, aktívan vesz részt a játékos foglalkozáson*
- *az érintett gyermekek részképességei pozitív irányban fejlődnek*
- *a speciális fejlesztés hatására kompenzálódik a részképesség-zavar.*

6.2 Sajátos nevelési igényű gyermek az, aki a Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság szakvéleménye alapján:

- *testi, érzékszervi, értelmi, beszéd fogyatékos, autista, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, a megismerő funkciók, vagy a viselkedésfejlődésének organikus okra visszavezethető tartós és súlyos rendellenességével küzd*
- *a pszichés fejlődés zavarai miatt a nevelési, tanulási folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott [Kt. 121. § (29)].*

A feltételek megteremtését követően abban az esetben nyer felvételt, ha az óvodai nevelésen belül, a többi gyermekkel együtt, integrált nevelési keretek között fejleszthető. Az integráció elve, hogy egy csoportba ne kerüljön azonos típusú sérüléssel rendelkező gyermekből egynél több, hiszen felerősítik egymást. Erről elsősorban az óvoda vezetője, a tagóvoda-vezető, a gyermek leendő óvodapedagógusa közösen dönt, melynél figyelembe veszik a csoport jellegét, a sérültség fokát és az adott csoport összetételét. A gyermek érdekében az integráció csak szakfejlesztéssel együtt biztosítható óvodáinkban. Elengedhetetlen az együttműködés a gyermekek nevelésében közreműködő más személyekkel, természetesen elsősorban a szülőkkel.

A gyermekcsoportot a sajátos nevelési igényű gyermek fogadására fel kell készíteni, nem túl hangsúlyozva a másságát. Minden apró siker elismerése további pozitív változásra motiválja a gyereket. Az óvodapedagógusnak úgy kell segítenie a gyermek beilleszkedését a csoportba, hogy ne csorbítsa önállóságát, ugyanakkor a többi gyermeket a segítőkészségre nevelje.

Célunk a sajátos nevelési igényű gyermekek beilleszkedésének, személyiségfejlődésének, esélyegyenlőségének előmozdítása.

Feladatok:

- *a vizuális, akusztikus, taktilis, mozgásos észlelés folyamatainak, a motoros képességek, a beszéd és nyelvi készségek fejlesztése*
- *az egyes területek a fogyatékoságnak megfelelő hangsúlyozása a fejlesztésben*
- *törekedni kell arra, hogy a nem, vagy kevésbé sérültfunkciók tudatos fejlesztésével bővüljenek a kompenzációs lehetőségek*
- *a gyerekeket egyéni terv szerinti fejlesztése, speciális szakember bevonásával*
- *speciális differenciáló módszerek, terápiák, technikák alkalmazása az integrált nevelésben*
- *az interperszonális kapcsolatok, az énkép, az önismeret fejlesztése, új attitűdök kialakítása*
- *a verbális és nonverbális kommunikáció és a tanulási képességeket meghatározó struktúrák fejlesztése*
- *változatos módszerek alkalmazása az egyre pontosabb észlelés, figyelem, összpontosítás, gondolkodás és emlékezet fejlődéséhez*
- *a sajátos nevelési igénynek megfelelő környezet kialakítása, megfelelő tárgyi feltételek, segédeszközök biztosítása az adott intézményegységben*
- *az önálló tevékenedéshez szükséges differenciált segítségadás*
- *a habilitációs, rehabilitációs célú fejlesztő terápiák elemeinek beépítése az óvodai nevelőmunkába (gyógypedagógus segítségével)*
- *az optimális nevelés érdekében a pedagógusok ismereteinek bővítése elsősorban a gyógypedagógia területén*
- *a gyermekek speciális fejlesztése team munkában, több szakember részvételével, a gyerek igényének megfelelő időkeret, eszközök, módszerek alkalmazásával.*

6.2.1 Sérülésspecifikus feladatok szakfejlesztéssel

6.2.1.1 Magatartászavaros gyermek

A pszichés fejlődés zavara miatt a nevelési folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott gyermek nevelésének prioritásai: az egészséges énkép és önbizalom kialakítása, a kudarctűrő képesség növelése, önállóságra nevelés.

- *valamennyi tevékenységben mindig olyan feladattal kell megbízni a gyermeket, amelyet eredménnyel tud elvégezni, figyelemmel kell kísérni a tanulási, figyelmi és fegyelmi teherbíró képességét*

- *különösen fontos, hogy a szabályokat előre és közösen hozza létre a felnőtt és a gyerek, részese legyen a vele kapcsolatos döntéseknek, hiszen a szabályszegésnek következményei vannak (figyelemmegvonás, esetleg büntetés). Tisztában kell lenni (megismerésen alapulva) mi várható el tőle, a gyermek képességeinek megfelelően követeljen az óvodapedagógus*
- *a magatartászavaros gyermek feladattudata, ismeretszerzési motivációja gyenge, csak a spontán tevékenységből kiinduló fejlesztéssel, a tevékenységbe bekapcsolódva tud a pedagógus változásokat kezdeményezni.*

6.2.1.2 Mozgásban akadályozott gyermek

- *a speciális, egyénre szabott eszközök használatának kipróbálása, megtanítása, s ezek segítségével a tágabb és szűkebb környezet minél sokrétűbb megismertetése, és ily módon a számára elérhető tapasztalatok megszeresztetése, a megtanult mozgás alkalmaztatása,*
- *az óvodában biztosítanunk kell - a gyermek állapotának megfelelően*
  - *az akadálymentes közlekedést*
  - *a megfelelő mozgást és az ehhez szükséges eszközöket*
  - *az elsajátított mozgásminták rögzítése, alkalmaztatása a napirend egészét átszövi.*

6.2.1.3 Látássérült gyermek

- *a közös játékban való részvétel segítése, a közösséghez való alkalmazkodás, a viselkedési formák megtanulása és gyakorlása*
- *az önkiszolgálás megtanítása, a tárgyak és helyük megismertetése, a rendszeretet, a higiéné, különösen a szem és a kéz tisztán tartása*
- *a környezet vizuális megismertetése:*
  - *látásnevelés: a látás használatának megtanítása a távoli és a közeli környezetben*
  - *a nagymozgás fejlesztése: mozgáskoordináció, mozgásbiztonság*
  - *térbeli tájékozódás a látás felhasználásával*
  - *a finommozgás fejlesztése: a kézügyesség fejlesztése, az írás előkészítése.*
  - *a látás-mozgáskoordináció fejlesztése: finommozgások és nagymozgások esetében egyaránt.*

6.2.1.4 Hallássérült gyermek

- *a kognitív funkciók és az érzelmi élet fejlesztése*
- *alapvető önkiszolgálási szokások elsajátítása*
- *az aktív nyelvhasználat építése.*

Ennek keretében kell fejleszteni a beszédértést, szókincset, szájról olvasási készséget, érthető kiejtésre nevelést.

6.2.1.5 Enyhe értelmi fogyatékos gyermek

- *a cselekvésbe ágyazott gondolkodást figyelembe vevő képességfejlesztés*
  - *az alapmozgások kialakítása, fejlesztése*
  - *a minimális kontaktus, kooperációs készség, a nonverbális és verbális kommunikációfejlesztése*
  - *a beszédindítás, a beszédmegértés fejlesztése, az aktív szókincs bővítése*
  - *az alapvető önkiszolgálási szokások kialakítása*
  - *az adekvát játékhasználat elsajátítása, a kognitív funkciók fejlesztése*
- *a rendszeresség, a gesztussal kísért, egyszerű verbális utasítás, a sokszori ismétlés alkalmazása.*

6.2.1.6 Akadályozott beszédfejlődésű gyermek

- *az anyanyelvi nevelés*
- *a mozgás fejlesztése*
- *a kommunikáció*
- *a vizuomotoros koordinációs készség fejlesztése*
- *speciális terápiák alkalmazása (diszlexia-prevenció, grafomotoros fejlesztés stb.).*

6.2.1.7 Autista gyermek

- *kommunikációs, szociális és kognitív rehabilitációs terápia*
- *a meglévő töredékkészségek használata, az egyéni motiváció megteremtése, a speciálisan a gyermek szükségleteihez alkalmazkodó módszerek alkalmazása*
- *az autisztikus gyermekek szükségleteinek megfelelő fejlesztéséhez az óvodai környezet megfelelő kialakítása, és a speciális módszerekben képzett szakember vagy fejlesztő asszisztens jelenléte szükséges.*

6.2.2 Az integrált óvodai nevelés előnyei

A sajátos nevelési igényű gyerekek számára

- *az együtt tevékenykedés, a kölcsönös kommunikáció, a mindennapi együttes szituációkban természetesen tanulják a társak magatartás mintáit, szokásait*
- *a gyermekközösség erősíti a sajátos nevelési igényű gyerekek önbizalmát, a többi gyereket követve, jobban fejlődik önállóságuk*
- *fejlődésükre ösztönző a többi gyerek eredményeinek tapasztalása*
- *a közösségben reálisabban tudják bemérni sajátosságaikat, jobban fejlődik önismeretük*

- megtapasztalják, hogy ők is sok mindenben képesek ugyanarra mint társaik
- a többi gyerek megismerésével tapasztalatot szereznek, hogy mindenkinek vannak gyenge pontjai
- a közösségben megtanulják elfogadni és elfogadtatni a másságukat
- a másokkal való együttműködésnek többféle technikáját tanulják meg
- kedvező a gyerekek számára, hogy a szocializáció abban a természetes közegben zajlik, amelyben későbbi élete során is élni fog.

Az integrált óvodai nevelés előnyei a többi gyerek számára

- a sajátos nevelési igényű gyerekekkel együtt nevelt gyerekek megtanulják elfogadni az egyéni különbségeket
- megismerik a másságot, tapasztalják, hogy mindenkinek vannak erősségei és gyengéi
- megtanulnak odafigyelni másokra, megtanulják a másikat tiszteletben tartó segítség formáit, technikáit
- érzékenyebbé, kifinomultabbá válik kommunikációjuk.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

Célunkat akkor érjük el, ha

- képességeik önmagukhoz viszonyítottan fejlődtek
- az adottságukhoz viszonyított legmagasabb önállóságra, együttműködésre képesek
- akaraterejük, önállóságra törekvésük fejlődött
- egészséges énképük, önbizalmuk megalapozódott
- kommunikációs technikájuk, együttműködési készségük fejlődött
- képesek a közösségbe való beilleszkedésre
- a fejlettebb területeken képességeik továbbfejlődtek
- hiányos képességeik kezelésére speciális technikák és eszközök használatát megismerték
- a közösségben minden gyerek alkalmazkodó készsége, toleranciája, empátiája fejlődött az együttnevelés során.

6.3 Nemzeti, etnikai kisebbségi feladatok

Célunk

A nemzeti, etnikai kisebbségekhez tartozó gyermekek kisebbségi önazonosságának megőrzésének, ápolásának, erősítésének, átörökítésének elősegítése.

Feladatok a roma kisebbséghez tartozó gyerekek nevelésében:

- *a jellegzetes hagyományok, szokások felkutatása, ápolása, a kisebbségi identitástudat kialakítása, fejlesztése*
- *az egészséges életmódra nevelés szokásainak kialakítása, a szociális hátrányból eredő hiányok kompenzálása. A higiénia, a táplálkozási szokások, a pihenés, edzés, mentálhigiénét biztosító szemlélet megalapozása*
- *egyéni élmények átélésével az érzelmi élet gazdagítása, a kezdeti gátlások feloldása,*
- *az óvodai tevékenységformák tartalmában a kisebbség irodalmi, zenei, szellemi és tárgyi kultúra értékeinek felhasználása*
- *az értelmi képességek területén mutatkozó esetleges eltérések kiegyenlítése, az iskolai élethez szükséges személyiségjegyek és részképességek fejlesztése*
- *az esetleges veszélyeztetettség miatt kiemelt feladat az együttműködés szorgalmazása a szűkebb és tágabb környezettel (család, kisebbségi önkormányzatok, iskolák, egészségügyi intézmények, Gyermekjóléti Központ, Gyámhivatal).*

A gyermekek sajátos kultúrájából és családi életviteléből adódó másságra tekintettel a személyiség fejlesztése differenciált módszerekkel vezet eredményhez. A tudástartalmakhoz való hozzájutás esélyét minden kisgyermek számára biztosítjuk. Ugyanakkor esélyeik javítása érdekében sajátos szükségleteik kielégítésére törekszünk (pl. a magyar nyelvi nevelés fontossága).

Fontosnak tartjuk a korai prevenciót az egészséges életmód, az érzelmi, az értelmi nevelés, a szocializáció területén, együttműködve a családi és társadalmi környezettel a hátrányok csökkentése érdekében.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

Célunkat akkor érjük el, ha

- *rendszeresen járnak óvodába*
- *önazonosságukat megőrzik, kisebbségi kultúrájuk értékeire büszkék*
- *ismerik, gyakorolják az egészséges életmód szokásait*
- *betartják a közösségi szabályokat, akarati személyiségjegyeik életkoruknak és adottságaiknak megfelelően fejlett.*

6.4 Multikulturális (interkulturális) nevelés

A más országból bevándorló, vagy itt tartózkodó családok gyermekei óvodai nevelésének alapelveiben az integrált nevelés szemléletét, céljait és feladatait érvényesítjük.

Célunk

A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekei részére az önazonosság megőrzésének, ápolásának, erősítésének biztosítása, társadalmi integrációjuk elősegítése.

Feladatok

- *felkészülés a gyermek fogadására*
- *a magyar nyelv elsajátíttatása*
- *hazánk értékeihez való pozitív kötődés kialakítása*
- *nyitott és megértő viselkedés tanúsítása a más anyanyelvűek és kultúrák iránt*
- *folyamatos kapcsolat tartása a családdal.*

Tiszteletben tartjuk saját nyelvüket, ugyanakkor a gyermekekkel való közös játék és az óvoda más tevékenységformái közben elsajátítják a magyar nyelvet. A felnőttek beszédmintája és a differenciálás, az egyéni képességek fejlesztése ezen a területen is hangsúlyos. Az együttes tevékenységek során arra törekszünk, hogy oldott, feszültségmentes környezetben növeljük a gyermekek beszédbátorságát, nyelvi és nonverbális kifejezőképességüket.

Differenciálással, egyéni képességfejlesztéssel fejlesztjük a csoportközi kapcsolatokat. Természetesnek vesszük és értéként kezeljük a másságot, a sokszínű, sokféle kulturális háttérű szükségleteket, igényeket és gondolkodásmódokat.

Népmesékkel, versekkel, énekekkel és hagyományainkkal, a saját élményű tapasztalatszerzéssel pozitív érzelmeink keresztül hatunk.

A gyermekek számára az óvoda dolgozóinak viselkedésmintái az eltérő kultúrák természetes jelenlétének elfogadását eredményezik. A magyar gyermekek saját identitásuk, nyelvük, kultúrájuk megőrzése mellett nyitottá válnak mások befogadására, elfogadására és az együttélés formáinak megélésére. A nevelés folyamán a más anyanyelvű gyermek szülőhazájának hagyományainak, énekeinek, meséinek beillesztése a tevékenységekbe oly módon, amelyeket a többségi gyermekek is megértenek. Arra törekszünk, hogy a más népek szokásai színesítsék a magyar szokásokat és hagyományokat.

A befogadás és beilleszkedés tekintetében kitüntetett szerepet kap a szülői házzal való pozitív kapcsolattartás, együttműködés. Elsősorban a család igényeinek és szükségleteinek megismerésére törekszünk, ugyanakkor segítséget kell nyújtanunk abban, hogy ők is megismerjék és értsék nevelési törekvéseinket. Együttműködésünk – a gyermek szükségleteinek megfelelően – természetes módon kiterjed a családsegítő, a gyermekvédelmi és gyermekjóléti szolgáltatásokra, a szakmai szervezetekre.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

Célunkat akkor érjük el, ha

- *a gyermek szívesen jár óvodába*
- *a magyar nyelvet megérti és tőmondatokat képes magyarul kimondani*
- *saját gyökereit, kultúráját megtartva ismeri és érzelmileg kötődik hazánk értékeihez*
- *szívesen játszik társaival, és a többségi csoporttársak is keresik a társaságát*
- *a gyermekek pozitív érzelmekkel, természetesnek élik meg más népek kultúráját.*

6.5 Tehetség gondozás

Célunk

A gyermekek egyéni szükségleteinek megismerése, képességeik kibontakoztatása.

Feladatok

- *a tehetség (valamely kiemelkedő adottság, képesség) legkorábbi felismerése*
- *az egyéni aktuális fejlettséghez igazított fejlesztés biztosítása, speciális szükségletek kielégítése*
- *tevékenységek szervezése a gyermekek saját aktivitására támaszkodóan*
- *az intellektus, a kreatív önkifejezést támogatása, a szocializáció, az önismeret elősegítése*
- *a fejlesztéshez szükséges speciális eszközrendszer biztosítása*
- *a szülő segítése gyermeke nevelésében.*
- *Az Egyesített Óvoda Tehetségműhely Programjának részeként az intézmény egyik óvodapedagógusa térítésmentes heti egyszeri mozgásfejlesztő foglalkozása*

Szemléletünk szerint minden gyermekben van valami jó, értékes, fel lehet fedezni olyan képességeket, amelyeket a lehető legjobban tudunk fejleszteni. Kiemelkedően tehetségesnek azt a gyermeket tekintjük, aki egy adott területen sokkal többet képes teljesíteni az életkorának megfelelő átlagnál, aki viszonylag kevés segítséggel nagyon gyorsan tud előrehaladni, fejlődni az adott területen. A tehetség a legritkább esetben tud önmagától utat törni, fejlődni, ehhez az kell, hogy a szülő, a pedagógus felismerje ezt, megadja a gyorsabb haladáshoz, az intenzívebb fejlődéshez szükséges többletsegítséget. Az öt év alatti gyerekekre két okból érdemes külön odafigyelni: az egyik ok a tehetséges kisgyerek sajátos korai személyiségfejlődése, a másik a konkrét képességek és az azokkal szükségszerűen együtt járó igények jellege. Ekkor tehetség gondozás címén főleg nem „fejlesztésre”, hanem egyszerűen csak megfelelő környezetre és érzelmi biztonságra van szükségük.

A tehetség három legfontosabb összetevője: képességek, kreativitás, motiváció. Érzelmi biztonságban, ingergazdag környezetben a szabad játék és a korai tanulás feltételeit biztosítjuk. Az érdeklődésüknek megfelelő speciális területeken való elmélyüléshez biztosítjuk a feltételeket.

A családdal együttműködve különös gondot fordítunk arra, hogy szocializációjukat segítsük, hiszen a társak, a környezet elismerése elősegítik a tehetség kibontakozását.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

Célunkat akkor érjük el, ha

- *kiemelkedő képessége fejlődik*
- *önismerete pozitív*
- *társai elismerik*
- *társas kapcsolataiban kiegyensúlyozott.*

7. Gyermekvédelemi feladatok

Az óvodai gyermekvédelem célja a prevenció, a veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése, a gyerekek hátrányos helyzetének csökkentése, a gyermekek jogainak és érdekeinek minél szélesebb körű érvényesítése.

Az óvodákban minden pedagógus a differenciálpedagógia eszközeivel működik közre a gyermekek fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában és megszüntetésében, a gyermek családban történő nevelkedésének segítségével. Minden esetben a gyermek mindenek felett álló érdekét vesszük figyelembe. Személyes kapcsolatot alakítunk ki azokkal a szülőkkel, akik segítséget kérnek, és kellő körültekintéssel, tapintattal azokkal a családokkal is, akik bár nem kérnek támogatást, mégis rászorulnak.

Minden óvodapedagógus egyben saját csoportja elsőszámú gyermekvédelmi felelőse, ezért közös feladatunk:

- *a mindenkori érvényben lévő gyermekvédelmi törvény ismerete*
- *saját gyermekcsoportban a veszélyeztetettség felismerése, az okok feltárása, nyilvántartásba vétel*
- *a veszélyeztetési okok változásának figyelemmel kísérése*
- *az óvodapedagógus segítő közreműködése (segélyezésre javaslat, az ehhez szükséges környezettanulmányok elkészítése, térítés csökkentésre javaslattétel, szociális ügyek intézésének segítése)*
- *család gondozás, a családokban bekövetkező minden változás azonnali lereagálása, szükséges segítségnyújtás, illetve megoldások közös keresése szülői igény szerint*
- *a tagóvoda vezetőjének és a gyermekvédelmi felelősnek tájékoztatása a gyermekeket veszélyeztető körülményekről*

- feltárni mindazon körülményeket, amelyek a gyermekek fejlődését hátrányosan befolyásolják
- sajátos eszközeinkkel, a nyugalom, a bizalom, a szeretet légkörével ellensúlyozni a gyermekek kiszolgáltatottságát, az egyes gyermekek bárminemű hátrányait.

Hátrányos helyzetű gyermekek azok, akiknek alapvető szükségleteinek kielégítési lehetőségei korlátozottak. Családja, szűkebb társadalmi környezete az átlaghoz képest negatív eltérést mutat, elsősorban szociális és kulturális téren. Mindez azonban még nem veszélyezteti egészséges személyiségfejlődését, de az optimális fejlődési lehetőség akadályozott.

Kialakulásához vezető tényezők: alacsony jövedelmi, fogyasztási szint, rossz lakáskörülmények, a szülő alacsony iskolázottsági, műveltségi szintje. Következménye lehet a gyermek esélyegyenlőtlensége.

Veszélyeztetett gyermekek azok, akik testi, lelki, erkölcsi és értelmi fejlődését a szülő vagy a gondozó környezet nem biztosítja, ami a személyiségfejlődésben torzulást idézhet elő. A gyermek egészséges személyiségfejlődése akadályozott. A veszélyeztetettség a személyiségfejlődésnek csupán a fenyegetettségét minősíti.

A gyermekek veszélyeztetettségének okait vizsgáló szempontok:

- nevelési hiányosságok, elhanyagoló nevelés
- antiszociális környezet
- rossz lakásviszonyok
- egészségügyi okok
- rossz anyagi helyzet
- megromlott családi kapcsolat
- a családban a devianciák halmozott előfordulása.

Következmény lehet a gyermek egészséges személyiségfejlődésének sérülése, deviáns magatartásformák kialakulása.

Az óvoda jelzéssel köteles élni a gyermek veszélyeztetettsége esetén a Gyermekjóléti Központnál, illetve kötelessége hatósági eljárást kezdeményezni a gyermek bántalmazása, illetve súlyos elhanyagolása, vagy egyéb más veszélyeztető ok fennállása, illetve a gyermek önmaga által előidézett súlyos veszélyeztető magatartása esetén.

A veszélyeztetettség megelőzése és megszüntetése érdekében a gyermekvédelemben dolgozó személyek, szervek, intézmények és hatóságok kötelesek egymással együttműködni és egymást kölcsönösen tájékoztatni. A jelzőrendszer tagjai ezen kötelezettségüket írásban – krízishelyzet

esetén utólagosan – kell, hogy teljesítsék. A Gyermekjóléti Központ a tett intézkedésről tájékoztatni köteles a jelzéstevőt.

Jelzési kötelezettség: óvodapedagógus > gyermekvédelmi felelős > tagóvoda vezető > intézményvezető > felsőbb szervek.

Tagóvoda-vezető feladatai:

- óvodai szinten összefogja a gyermekvédelmi munkát
- dönt és határozatot hoz az étkezési kedvezményekről az érvényes önkormányzati rendeletnek megfelelően
- a kapott jelzéseket, információkat ellenőrzi
- gyermekvédelmi ügyekben segíti a csoportban dolgozó óvodapedagógusokat és az óvodai gyermekvédelmi felelőst
- kapcsolatot tart a gyermekvédelemmel foglalkozó intézményekkel
- gyermek veszélyeztetettsége esetén azonnal intézkedik
- hatósági eljárást kezdeményez a gyermek bántalmazása, illetve súlyos elhanyagolása vagy egyéb más, súlyos veszélyeztető ok fennállása, továbbá a gyermek önmaga által előidézett súlyos veszélyeztető magatartása esetén
- a megtett intézkedésekről tájékoztatja az Egyesített Óvoda vezetőjét.

Gyermekvédelmi felelős feladatai

- jelzési kötelezettség a Gyermekjóléti Központ felé
- a gyermekvédelemmel kapcsolatos adminisztrációt, nyilvántartást és statisztikát vezet
- óvodai szinten nyilvántartja a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekeket
- folyamatos kapcsolatot tart a nevelőtestület tagjaival
- a törvényi változásokat, rendelkezéseket nyomon követi → naprakészen informál
- véleményével, javaslataival segíti a tagóvoda vezető munkáját (étkezési kedvezmények)
- folyamatosan képzzi magát, a kerületi gyermekvédelmi munkaközösségben részt vesz
- kapcsolatot tart a gyermekvédelemmel foglalkozó intézményekkel.

A gyermekvédelmi felelős kapcsolatot tart fenn:

Óvodapedagógusok

Szülők

Segítő szakemberek

Óvodapedagógusok feladatai:

- minden év elején felméri a csoportba járó gyermekek, családi és szociális helyzetét

- *probléma esetén jelez a gyermekvédelmi felelősnek és a tagóvoda vezetőnek*
- *javaslatot tehet étkezési kedvezményre*
- *családlátogatást végez szükség szerint*
- *a törvényes adatközlést biztosítja intézkedés esetén*
- *a veszélyeztetett vagy hátrányos gyermekkel differenciált bánásmódot alkalmaz.*

Minden óvodapedagógust és alkalmazottat TITOKTARTÁSI kötelezettség terhel a gyermekkel és családjával kapcsolatban a mindenkori törvényi szabályok szerint. Ez minden olyan tényre, adatra, információra vonatkozik, amelyről hivatásának ellátása során szerez tudomást.

Munkánk eredményes, ha

- *a prevenció során meg tudjuk akadályozni a veszélyeztettség kialakulását*
- *egyedi probléma esetén segíteni tudunk*
- *a hátrányos helyzetben lévő családokkal jól működünk együtt*
- *differenciált bánásmóddal kompenzálni tudjuk a gyermek hátrányait (humánium, megértés, támaszkodás, szeretet)*
- *a gyermekvédelemmel foglalkozó szakemberek segítségével szükség esetén a gyermeket biztonságba, megnyugtató környezetbe helyezhetjük*
- *a rászoruló családok bizalommal fordulnak az óvodához problémáik megoldásához való segítségadásért.*

Nevelésünkben alapvető követelmény a gyermeki jogok védelme.

A gyermekek joga, hogy személyiség jogait, különösen személyiségének szabad kibontakoztatásához való jogát, önrendelkezési, családi élethez és magánélethez való jogát az óvoda tiszteletben tartsa. A gyermek jogai közé soroljuk a saját véleménynyilvánítást is. A kisgyermeket megilleti a társadalom által nyújtott védelem és a segítségre vonatkozó jog is.

A szociálisan hátrányos helyzetű családok és gyermekeik pedagógiai módszerekkel való segítésének lehetőségei óvodáinkban:

- *egyéni bánásmód*
- *differenciált fejlesztés csoportjában*
- *logopédiai fejlesztés, részképesség hiány korrigálása*
- *pszichológus személyes segítése a szülők számára is.*

Gyermekvédelmi munkánk során mindannyian ügyelünk arra, hogy a rászoruló gyermekek és szüleik ne érezzék ezt a segítségnyújtást pozitív diszkriminációnak.

8. Az óvodába lépés, iskolába lépés feltételei

Az óvodai felvételt a mindenkori törvényi szabályozásnak, és a XIII. ker. Önkormányzat közoktatásra vonatkozó határozatainak megfelelően végezzük. Amennyiben a gyermek érettsége lényegesen eltér az átlagostól, speciális szakszolgálat igénybevételével döntünk a felvételtől.

Óvodaérett az a kisgyermek, aki már rendelkezik „én” tudattal, el tud tölteni néhány órát a szülei nélkül is, bizonyos fokú önállósulási törekvés jellemzi, igényli a gyermekközösséget, képes másoktól elfogadni az ételt.

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére hat-hét, különleges esetekben 8 éves korra eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet. Belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben az óvodásból iskolássá érik.

Az iskolai felvételtől az iskola igazgatója dönt az óvodai szakvélemény figyelembe vétele, a hatályos jogszabályok, és a fenntartói közoktatásra vonatkozó határozatok alapján.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek a sikeres iskolai munkához.

a) A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikusabb. Erőteljesen fejlődik a mozgáskoordináció és a finommotorika. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

b) A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei folyamatosan fejlődnek. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. (Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.) A lelkileg egészségesen fejlődő gyermeknél - az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés, - megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele,

- a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek

- érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni; minden szófajt használ; különböző mondat szerkezeteket, mondatfajtákat alkot; tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat (a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek); végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét,

- elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait; ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét; felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak.

c) Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőtten és gyermektársaival, amennyiben az iskolai légkör ezt lehetővé teszi. A szociálisan érett gyermek

- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni; késleltetni tudja szükségletei kielégítését,
- feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

Az ötéves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata változatlanul az egész gyermeki személyiség harmonikus fejlődésének elősegítése.

A neurológiai és egyéb hátránnyal küzdő sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett korrekció mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettségi szint.

A különleges gondozásra jogosult gyermekek iskolaérettségi kritériuma tükrözi a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

9. Pedagógiai dokumentáció

Az óvodai nevelés csak a fenntartó által jóváhagyott helyi nevelési program alapján történhet és a gyermek neveléséhez szükséges a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében

szervezhető meg

A pedagógiai dokumentáció célja, hogy megjelenítse a helyi program elv-, cél-, és feladatrendszerét, meghagyva az óvodapedagógusok maximális választási szabadságát a módszerek és az eszközök alkalmazásában.

Az Egyesített Óvoda pedagógiai dokumentációja

Az óvodai nevelés országos alapprogramja (Alapprogram)

Az Egyesített Óvoda Helyi Nevelési Programja

A Egyesített Óvoda éves pedagógiai – működési terve, mely a tagóvodák éves pedagógiai – működési tervét is tartalmazza.

Csoportnapló, a gyermekcsoportok nevelési – fejlesztési programja tartalmazza:

- *gyermekcsoport összetételére, létszámára, a csoport működésére vonatkozó adatokat*
- *a gyermekcsoport szokás-szabályrendszerét*
- *eseménytervet (szervezési feladatok), időkeret: 1-3 hónap*
- *globális tevékenységi tervet (nevelési, tanulási terv,), időkerete: 1/2-1 év*
- *ciklusra vonatkozó tanulási terv, melyben jelöljük a differenciált képességfejlesztést, a megvalósításhoz tervezett tevékenységeket, az eszközöket és a szervezeti keretet, a megvalósítás tapasztalatait*
- *közösségre vonatkozó pedagógiai feljegyzések folyamatos rögzítését*
- *a megvalósítás értékelését, időkerete: 1/2 év.*

Egyéni fejlődés nyomon követésének dokumentuma tartalmazza:

- *a gyermek adatait, a gyermekről szóló rövid, szülő által írt jellemzést*
- *az óvónők tapasztalatait az adott gyermek fejlődéséről*
- *fejlődési napló vezetését az Egyesített Óvoda MIP-ben szabályozott mérés, ill. a törvényben szabályozottak szerint*
- *a fejlesztés érdekében tett lépések rögzítését (speciális, fejlesztő szakemberek igénybe vétele: logopédus, pszichológus, fejlesztőpedagógus, gyógypedagógus stb.).*

Melléklet

AZ EGYESÍTETT ÓVODA / ANGYALKERT TAGÓVODA PEDAGÓGUSAIRA VONATKOZÓ SAJÁT ELVÁRÁSRENDSZERE

Kompetencia terület, tartalom	Elvárások
1. Pedagógiai, módszertani felkészültség	
Módszertani felkészültség	<p>Módszertani kultúráját továbbképzéseken fejleszti és adekváтан alkalmazza a napi munkája során.</p> <p>A gyermekek számára változatos és sokoldalú tevékenységeket kínál fel, épít meglévő tapasztalataikra, érdeklődésükre az ismeretbővítés során.</p> <p>A gyermekek harmonikus fejlesztése során figyelembe veszi az egyéni és az életkori sajátosságait. A gyermeki aktivitást fenntartja, kíváncsiságukat kielégíti, problémahelyzetek teremtésével problémamegoldó gondolkodásukat fejleszti. Pedagógiai munkájára a bátorító nevelés, az empátia, az elfogadás és a pozitív megerősítés alkalmazása jellemző. Használja az infokommunikációs eszközöket.</p> <p>A gyermekösszetétel sajátosságaihoz igazodva óvodán belül és óvodán kívül is olyan tapasztalatszerzési lehetőségeket biztosítson, olyan módszereket alkalmazzon, melyek a sokoldalú észlelésen, érzékelésen alapuló megismerést teszik lehetővé gyermekeink számára, és egyben segítik a felzárkóztatás folyamatát (pl. helyszíni foglalkozások, cselekvésen alapuló módszerek előtérbe helyezése).</p>

<p>Gyermeki tevékenységben alkalmazott módszerek a nevelés folyamatában</p>	<p>A gyermekek fejlődését, fejlesztését elősegítő, az életkori sajátosságokhoz igazodó (5-30 perces) egyéni, mikro csoportos és csoportos tevékenységeket tervez és szervez. A gyermekek igényeihez, képességeihez igazodó alkalmazott módszerek, melyek motiválóan hatnak a gyermekekre.</p>
<p>A különleges bánásmódot igénylő gyermekek számára megfelelő, változatos módszerek alkalmazása</p>	<p>Felméri a gyermekek értelmi-, érzelmi-, szociális és erkölcsi állapotát, hatékony gyermek-megismerési technikákat alkalmaz.</p> <p>A differenciál pedagógia alkalmazásával olyan párhuzamosan végezhető komplex tevékenység szervezésre törekszik, amely a különböző képességszinten lévő gyermekek együttműködő képességét, feladattudatát megfelelően fejleszti.</p> <p>Kiemelt figyelmet fordítson a hátrányos helyzetű, felzárkóztatást igénylő gyermekek fejlesztését szolgáló módszerek megválasztására (pl. gyakoroltatás, segítségadás, dicséret, személyes példaadás)</p>
<p>Az alkalmazott módszerek bevalásának értékelése</p> <p>A megfigyelési-, mérési- és értékelési – eredmények beépítése a pedagógiai gyakorlatban</p>	<p>Az Egyesített Óvoda saját, egységes szempontrendszerű mérőeszközzel rendelkezik. Szakszerű alkalmazásával a gyermeki fejlődést nyomon követő megfigyeléseinek félévenkénti elemzése, eredményeinek értékelése a tervezési ciklusainak tartalmi alapját képezik. Reflexióiban megjelennek a célok és annak elérése érdekében megtett pedagógiai lépései, a megvalósult eredmények.</p>
<p>A pedagógus által alkalmazott módszerek illeszkedése a</p>	<p>Módszereit az adott gyermekközösséghez adekvátan, az életkori sajátosságok, egyéni képességek és érési ütemhez és szociokulturális</p>

<p>gyermekközösséghez, illetve a képességfejlesztési területekhez</p>	<p>a háttérhez igazítottan választja meg. Az alkalmazott módszerek bevalását, értékelését természetes helyzetekben történő, tényekre alapozott megfigyelés rögzítésével elemzi.</p>
<p>2. Pedagógiai folyamatok, tevékenységek tervezése és a megvalósításukhoz kapcsolódó önreflexiók</p>	
<p>Pedagógiai tervezőmunka: tervezési dokumentumok, tervezési módszerek, nyomon követhetőség, megvalósíthatóság, realitás</p>	<p>A csoportra vonatkozó tervezőmunkájában megvalósul a folyamatosság, és az egymásra épülés elve.</p> <p>Tervezési módszerei összhangban vannak az elfogadott dokumentumokkal. (E.O. P.P., helyi útmutató)</p> <p>Tervező munkájának megvalósulása a különböző dokumentumokban nyomon követhetők (reflexiók, fél éves, éves terv, egyéni fejlesztési terv, projekt és tematikus terv, heti terv).</p> <p>Tervező munkáját a folyamatos visszacsatolás jellemezza (pl. egyéni fejlesztési tervek megvalósulásának értékelése), tervezésében sikerkritériumok elérését tűz ki célul.</p>
<p>A tervezés és a megvalósítás viszonyulása egymáshoz</p>	<p>A gyermeki tevékenységet, a foglalkozásokat a céloknak megfelelően, logikusan építi fel. A tervezés megvalósulása során a spontán kialakult helyzetre rugalmasan reagálva képes a gyermekcsoport érdekében tervein változtatni, terveit módosítani, figyelembe véve a kitűzött nevelési és ismeretszerzési célokat.</p>
<p>Pedagógiai tervezőmunkája során érvényesíti az ONOAP nevelési céljait.</p>	<p>Pedagógiai céljai összhangban állnak az ONOAP-pal és az óvoda pedagógiai programjának célrendszerével. Éves tervezésében figyelembe</p>

<p>Pedagógiai célok, fejlesztendő kompetenciák meghatározása.</p>	<p>veszi az intézményi célokat (E. O. P.P., helyi útmutató) és épít az intézményi és tagóvodai éves munkatervben meghatározott feladatokra.</p> <p>A nevelési és tanulási folyamat tervezésekor minden esetben vegye figyelembe a különböző szociokulturális háttérrel rendelkező gyermekek egyéni képességeit; célunk, hogy minden gyermeket a képességeihez mérten a legmagasabb fejlettségi szintre jutassuk!</p>
<p>A gyermekek előzetes neveltségi szintjére, tudására és a gyermekcsoport jellemzőire épülő tervezőmunka.</p>	<p>Tervezésében folyamatosan figyelembe veszi az adott gyermekcsoport jellemzőit (neveltségi szint, tudás, képesség szint, szociális és kulturális háttér).</p> <p>A tevékenységekben megvalósuló tanulási folyamatot több szinten tervezi, építve a gyermekek adottságaira, képességeire, tudására.</p>
<p>3. Az ismeretszerzés, a tanulás támogatása</p>	
<p>Az adott helyzetnek megfelelő nevelési és tanulásszervezési eljárások választása és alkalmazása</p>	<p>A pedagógus, a tanulásszervezési eljárásokat a gyermekek fejlettségi szintjének, pszichés állapotának megfelelően szervezi, előtérbe helyezi az indirekt tanulásirányítást, a komplexitást a párhuzamos tevékenységek lehetőségét.</p> <p>Figyelembe veszi a kitűzött nevelési, képességfejlesztési célokat és, differenciált feladatadással segíti elő a gyermekek önmagukhoz mért személyiség- és képességfejlesztését.</p>
<p>A gyermekek motiválása. A gyermekek érdeklődésének felkeltése, és fenntartása</p>	<p>A pedagógus az élményközpontú tanulás összetevőire, a kíváncsiságra és a megismerési vágyra épít.</p>

	<p>Az érzelmi motiváltság létrehozásával és értelmi fenntartásával éri el, hogy a gyermek érdekelt legyen a tanulási folyamatban.</p> <p>Motivációs eszközeit a gyermekek, megnyilvánulásaitól teszi függővé, és ennek segítségével igyekszik elérni, hogy rövidtávú motivációja tartóssá (belsővé) váljon a gyermekek érdeklődésének fenntartásában.</p>
<p>A gyermekek gondolkodási, probléma-megoldási és együttműködési képességeinek fejlesztése.</p>	<p>Törekszik az ok-okozati összefüggések felismertetésére. A gyermekek probléma-megoldási stratégiáit támogatja, bővíti. Épít a gyermekek visszajelzéseire, a megvalósítást rugalmasan kezeli. Egy-egy ismeretkört több oldalról világít meg és dolgoz fel, melyben a tapasztalati megismerést helyezi előtérbe.</p> <p>A tanulást támogató, bizalomteljes, a gyermeki bevonódást biztosító légkör kialakítására törekszik a foglalkozásokon, előnyben részesíti a pozitív megerősítést.</p>
<p>Ismeretszerzési, tanulási tér, ismeretszerzési, tanulási környezetet létrehozása az ismeretszerzési, tanulási folyamathoz?</p>	<p>Pozitív visszajelzésekre épülő, bizalommal teli légkört alakít ki, ahol minden gyermek hibázhat, mindenkinek lehetősége van a javításra, próbálkozásra. Képes az önszabályozó tanulás szintjéhez megfelelő változatos feladatadásra, támogatja a gyermekeket egyéni tanulási útjuk megtalálásában és a szabad játékválasztásban. A játékos tanulást változatos tanulási környezetben spontán vagy előre tervezetten szervezi meg. (csoportszoba, udvar, az óvoda közeli és távolabbi környezete)</p>

<p>Az információ-kommunikációs technikákra épülő eszközök, digitális tananyagok alkalmazása a tanulási folyamatban; a helyes arány kialakítása a hagyományos és az információ-kommunikációs technológiák között</p>	<p>Nyitott az új tanulási-tanítási módszerek, az IKT új pedagógiai alkalmazásának megismerésére és saját tanulási-tanítási folyamatába való beépítésére. Lehetősége szerint használ információ-kommunikációs eszközöket, megtanítja a gyerekeket ezek életkori sajátosságaikhoz igazodó használatára, káros hatásainak elkerülésére. Használatával hozzájárul a gyermeki személyiségfejlődéshez.</p>
<p>4. A gyermek személyiségének fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesülése, a hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek többi gyermekkel, együtt történő sikeres neveléséhez, fejlesztéséhez szükséges megfelelő módszertani felkészültség</p>	
<p>A gyermekek értelmi, érzelmi, szociális és erkölcsi állapotának felmérése</p> <p>Hatékony gyermekmegismerési technikák alkalmazása</p>	<p>Alkalmazza a gyermekek megismeréséhez (értelmi, érzelmi, szociális és erkölcsi állapot) szükséges eszközöket. (családlátogatás, fogadóóra, naponkénti párbeszéd, anamnézis lap, csoport és egyéni megfigyelés, fejlődés nyomon követése lap)</p> <p>Megfigyeli a gyermekek spontán, szabad játék alatti megnyilvánulásait. Biztosítja a viszonylag egybefüggő játékidőt.</p> <p>Változatos tevékenységeket szervez, kooperatív tanulásszervezési eljárásokat alkalmaz, melynek folyamatában a gyermekek értelmi, érzelmi, szociális és erkölcsi állapotáról következtetés vonható le. Szükség esetén megfelelő szakemberhez fordul a szülőkkel együttműködve.</p>
<p>Az egyéni fejlesztés, a személyiségfejlesztés megjelenése a tervezésben és a pedagógiai munkában</p>	<p>A gyermeket fejlődésében szemléli, törekszik a teljes autonóm személyiség kibontakoztatására. A fejlődés nyomon követése dokumentum értékei alapján egyéni fejlesztési tervet készít.</p>

<p>(egyéni képességek, adottságok, fejlődési ütem, szociokulturális háttér)</p>	<p>Tervezéseiben figyelembe veszi a gyermekek egyéni képességeit, adottságait, fejlődési ütemét és szociokulturális háttérét. Reálisan és szakszerűen elemzi és értékeli saját gyakorlatában az egyéni bánásmód megvalósulását.</p>
<p>A differenciálás módja, az adaptív oktatás gyakorlatának alkalmazása</p>	<p>Tervezéseiben megjelenő differenciálás megvalósul a gyerekeknek felkínált tevékenységekben. Az egymástól való tanulás lehetőségét páros, mikrocsoportos munkaformákkal segíti. Változatos módszereket, eszközöket alkalmaz, ismeri és használja a digitális eszközöket is.</p>
<p>A kiemelt figyelmet igénylő gyermekekkel, ezen belül a sajátos nevelési igényű, a beilleszkedési, a tanulási, magatartási nehézséggel küzdő, a kiemelten tehetséges gyermekekkel, illetve a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekkel való foglalkozás módja, tervezése</p>	<p>Tervezésében, a megvalósuló tevékenységekben hangsúlyt fektet a kiemelt figyelmet igénylő gyermekekre. Felismeri a különleges bánásmód szükségességét, számukra egyéni fejlesztési tervet készít, és folyamatosan együttműködik a szakszolgálat munkatársaival.</p> <p>A SNI, valamint a BTM-s gyermekek preventív és korrekatív fejlesztése érdekében együttműködik a segítő szakemberekkel (utazó gyógypedagógus, fejlesztőpedagógus, pszichológus).</p> <p>A hátrányos helyzetű gyermek fejlődésének érdekében törekszik bevonni az érintett családot a nevelési helyzetek megoldásába (személyes beszélgetések, fogadó órák).</p> <p>Meghatározott rendszerességgel részt vesz a gyermekvédelmi team- megbeszéléseken; a gyermekek védelmét kiemelt fontosságú feladatként kezeli!</p>

5. A gyermekcsoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése, esélyteremtés, nyitottság a különböző társadalmi – kulturális sokféleségre, integrációs tevékenység

A közösség belső struktúrájának feltárására alkalmazott módszerek és eszközök

A tervezett közösségfejlesztő tevékenységeken kívül, kihasználja a spontán adódó lehetőségeket (együttjátászás, munka jellegű tevékenységek, stb.), és az ezek során tapasztaltak reflexióiban, további tervezésében megjelennek.

Előtérbe helyezi az érzékenyítő módszerek alkalmazását (pl.drámajátékos módszerek) a közösség alakulásának fejlesztésekor; kihasználja a dramatizálás, bábozás személyiségfejlesztő,közöségalkító hatását.

Olyan nevelési, ismeretszerzési, tanulási környezet kialakítása, amelyben a gyermekek értékesnek, elfogadottnak érezhetik magukat, amelyben, megtanulják tisztelni, elfogadni a különböző kulturális közegből, a különböző társadalmi rétegekből érkezett társaikat, a különleges bánásmódot igénylő és a hátrányos helyzetű gyermekeket is

Szeretetteljes, pozitív érzelmekre, élményekre épülő, elfogadó, stressz-mentes és biztonságos környezetet teremt, amelyben természetes a hibázás és a javítás lehetősége.

A nevelési és ismeretszerzési folyamatban, a pedagógus személyes hozzáállásával, példaadásával is ösztönzi a gyerekeket egymás tiszteletére, elfogadására. A tanulási környezetet a gyerekek igényeihez, aktuális állapotához igazítja. Értékközvetítő tevékenysége tudatos. Együttműködés, önzetlenség, mások segítése (altruizmus), nyitottság, társadalmi érzékenység, más kultúrák elfogadása jellemzi.

A közösségfejlesztés megjelenése a pedagógiai munkában (helyzetek teremtése, eszközök, a gyermekek óvodai és óvodán kívüli szervezett tevékenységeiben)

Óvodai és óvodán kívüli közösségfejlesztő együttműködést, szociális képességeket fejlesztő módszereket, tevékenységeket, programokat támogat és szervez.

Biztonságos, elfogadó légkört teremtve hangsúlyozottan kezeli az egymás, a másság

	<p>elfogadását, az élőlények tiszteletét, ezen keresztül a környezettudatos és egészségmegőrző magatartás alakítását.</p> <p>Erősíti a bizalmon alapuló kapcsolatrendszer kialakulását a hátrányos helyzetű, felzárkóztatást igénylő családokkal (szülőkkel közös programok szervezése).</p>
<p>Melyek azok a probléma-megoldási és konfliktuskezelési stratégiák, amelyeket sikeresen alkalmaz?</p>	<p>Probléma-megoldási, konfliktuskezelési stratégiáit a gyermekek életkori sajátosságaihoz, egyéni szükségleteikhez személyre szabottan alkalmazza. Csoportjában a szokásrend alakításában a gyermekek biztonságához szükséges, ugyanakkor - könnyen betartható, értelmi és erkölcsi szempontból fontos(belátható)–minimális mennyiségű tevékenységet korlátozó szabályt tartalmaz.</p> <p>Tudatosan segíti a problémát okozó helyzet megoldását támogató gyermeki megnyilvánulásokat.</p>
<p>6. Pedagógiai folyamatok és a gyermekek személyiségfejlődésének folyamatos értékelése, elemzése</p>	
<p>Ellenőrzési, értékelési formák alkalmazása.</p>	<p>A tervezése és a megvalósuló tevékenységek során a pedagógus ellenőrzési, értékelési formái konkrétak, tényszerűek, megerősítő jellegűek.</p> <p>Előtérbe helyezi az egyéni bánásmódot. Fejlesztő célú, értékelési formákat használ. Különös figyelmet fordít a hátrányok kompenzálására.</p>
<p>Támogató, fejlesztő szándékú értékelés</p>	<p>A pedagógus megnyilvánulásai tükrözik a gyermekbe és fejlődésébe vetett hitét. A gyermeki teljesítmény-visszajelzést a tanulási folyamat egészében, annak minden mozzanatában</p>

	<p>megvalósítja a gyermekek fejlődésének elősegítése érdekében.</p> <p>A pozitív megerősítés módszerét előtérbe helyezi ; személyes példamutatással elhatárolódik mindennemű negatív megkülönböztetéstől !</p>
<p>Visszajelzések a gyermekek számára</p> <p>A gyermeki önértékelés fejlődésének támogatása</p>	<p>A pedagógus kerüli a gyermek személyének bírálatát, visszajelzései a tevékenységre irányulnak.</p> <p>A gyermeknek adott visszajelzéseiben törekszik a pozitív megerősítés formáinak használatára. Folyamatos visszajelzéseivel a gyermekek önértékelési képességét támogatja.</p>
<p>7. Kommunikáció és szakmai együttműködés, problémamegoldás</p>	
<p>Szakmai és nyelvi szempontból igényes nyelvhasználata</p>	<p>A pedagógus kommunikációját értik a gyerekek. Nyelvi megnyilvánulásai modellértékűek. A magyar nyelv szabályainak megfelelően, választékosan kommunikál írásban és szóban egyaránt.</p> <p>Kommunikációjában használja a partnernek, helyzetnek megfelelő szakmai kifejezéseket, nyelvi eszközöket.</p>
<p>A gyermekekkel való kommunikáció, együttműködés</p>	<p>A nevelés, tanulás folyamatában aktívan használja a nyelvi kifejezést fejlesztő, segítő eszközöket (mese, vers, drámapedagógia, nyelvi és kommunikációs játékok). Személyes példájával tudatosan ösztönzi és fejleszti a gyermekek egyéni és egymásközi kommunikációját. Beszédét metakommunikációs eszközökkel színesíti. Közléseinek tartalma, az azt kísérő mimika és testbeszéd szinkronban vannak egymással.</p> <p>Az interakciót a kölcsönös megbecsülés, az együttműködésre való törekvés, a gyermek véleményének tiszteletben tartása jellemzi.</p>

	<p>Kommunikációja során figyelembe veszi a gyermekek szociokulturális hátterének sajátosságait is; fokozatosan próbálja elérni, hogy (a főleg a felzárkóztatást igénylő gyermekek esetében) a nonverbális kommunikáció mellett a verbális kommunikáció is előtérbe kerüljön.</p>
<p>Együttműködés az óvodapedagógusokkal és a pedagógiai munkát segítő más felnőttekkel a pedagógiai folyamatban</p>	<p>Munkája során tudatosan tervez és együttműködik a gyermekek nevelésében, fejlesztésében közreműködő partnerekkel, Figyelembe veszi a tapasztalatukat, véleményüket. Nevelő munkáját a pedagógus pedagógustársával és a pedagógiai munkát segítőkkal feladategyeztetéssel végzi. Az együttműködések során igénybe veszi az infokommunikációs eszközöket is.</p> <p>Törekszik a tagóvodák és a társintézmények pedagógusainak megismerésére, és kihasználja az erre irányuló lehetőségeket(E. O. szakmai munkaközösségei, bemutatók, közös értekezletek, hospitálások, szakmai napok, ünnepek, szakmai látogatások és eszmecserek).</p>
<p>Reális önismeret, reflektív szemlélet; önreflexióra, önfejlesztésre való képesség, visszajelzések fogadása</p>	<p>Reflexióiban (szóban, írásban egyaránt) nyomon követhető a fejlődésre való elkötelezettség. Rendelkezik a változtatás és a változás képességével. Belső igényként, a pedagógus folyamatosan önelemző munkát végez, önfejlődését mérlegeli, beépíti gyakorlatába a kapott visszajelzéseket. Az önképzést folyamatosan alkalmazza.</p> <p>Nyitott a pedagógiai munkájában érintett személyek (pl. gyermek, szülő, intézményvezető) visszajelzéseire, szakmai fejlődése, tevékenységei tervezése során figyelembe veszi azokat.</p>
<p>8. Elkötelezettség és szakmai felelősségvállalás a szakmai fejlődésért</p>	

<p>A folyamatos értékelés, fejlődés, továbblépés igényének érvényesítése saját munkájában</p>	<p>Tisztában van személyiségének sajátosságaival, reálisan értékeli szakmai felkészültségének aktuális szintjét, erősségeit és fejlesztendő területeit. A fejlődés érdekében tudatosan tervezi saját szakmai jövőjét. Megmutatkozik a megújulás és innováció képessége. Keresi az új módszereket, lehetőségeket pedagógiai gyakorlatában.</p> <p>Intézményünk sajátosságaihoz igazodó továbbképzéseken való részvételt részesítsen előnyben (inkluzív pedagógia, felzárkóztató pedagógia, tehetséggondozás, gyermekvédelem)</p>
<p>Tájékozottság pedagógiai kérdésekben, szakmai változások nyomon követése</p>	<p>Pedagógiai kommunikációjából kitűnik az óvodapedagógiai elméletének és gyakorlatának alapos ismerete. A pedagógus rendszeresen részt vesz továbbképzéseken, ahol új tudáselemeket sajátít el. Figyelemmel kíséri a munkáját érintő kutatásokat, újításokat. Erősíti pedagógiai kompetenciáit. Elkötelezett a folyamatos szakmai megújulás iránt, bekapcsolódik különböző szakmai közösségek munkájába. Élő szakmai kapcsolatrendszert alakít ki az intézményen kívül is.</p>
<p>Kezdeményezőképeség, felelősségvállalás megnyilvánulása munkájában</p>	<p>Tisztában van a különböző pedagógusszerepek elvárásaival. A pedagógus bemutatja szakmai munkája eredményét, innovációs tevékenységeit a gyakorlatban, verbális és írásbeli kommunikációjában. Alkalmazza az online kommunikáció különböző formáit intézményen belül és kívül egyaránt. Részt vesz az intézményi innovációban, pályázatokban, kutatásban.</p>

